

HRVATSKI VOJNIK

Broj 104. Godina III. 22. rujna 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 4,30 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

U Splitu obilježena 15. obljetnica Hrvatske ratne mornarice

U susret profesionalizaciji i modernizaciji

US Navy

NORFOLK

Gloria Estefan na plovećem gradu

Poznata američka pjevačica latino-stila Gloria Estefan prošloga je tjedna u luci Norfolk posjetila *ploveći grad*, nosač aviona USS Theodore Roosevelt. Osim što je, štošta otpjevala, Gloria se prije svega ukrcala radi promicanja programa *Ujedinjeni kroz čitanje* američkih oružanih snaga. U sklopu programa, djeca svojim roditeljima koji kao vojnici služe na raznim stranama svijeta šalju svoje audio i videozapise na kojima čitaju priče. Prigodom posjeta, pjevačica je izjavila kako je kao dijete snimala svoje pjevanje na kasete i slala ih svome ocu koji je služio u Vijetnamu.

MELBOURNE

Vampiri i vojna baza

Poznati redatelj Ronny Yu (na slici), specijaliziran za filmove strave poput "Freddy protiv Jasona", dio će svog najnovijeg filma "Krv: Posljednji vampir" snimati u vojnom ambijentu. Naime, radnja filma događa se u Tokyju 1948., između ostalog i u bazi američke okupacijske vojske. Ambijent takvog postrojenja Yu će pokušati dočarati unutar jedne prazne australske baze blizu Melbournea. Redatelj želi prikazati "dobru, staru, američku vojnu bazu" okruženu smrću i ruševinama izbombardiranog Tokyja.

BRIDGETOWN

Senzacionalna zapljena

MoD UK

Britanska ratna mornarica pohvalila se "jednom od najvećih zapljena droge svih vremena", i to zahvaljujući akciji Pomoćne službe Kraljevske mornarice (Royal Fleet Auxiliary). Naime, 10. rujna u vodama Karipskog mora sjeveroistočno od Barbadosa, s tankera RFA Wave Ruler primijećen je sumnjivi ribarski brod.

Njegova ruta i način plovidbe upućivali su da bi mogla biti riječ o krijumčarima. Čim je britanski brod primijećen, posada ribarice zapalila je teret na svom brodu i uskočila u dva čamca. Sumnjivci su uhićeni, a veći na tereta je izgorjela. Ispostavilo se da je riječ o kokainu čija je procijenjena ulična vrijednost iznosila čak 500 milijuna funti. Inače, u akciji je sudjelovao i mornarički helikopter tipa Lynx.

CANBERRA

Zaposlenje i umirovljenje

Praktični Australci 16. su rujna povezali zaposlenje i umirovljenje dva broda svoje ratne mornarice. Opskrbni brod HMAS Westralia više neće ploviti Pacifikom, i to nakon 17 godina službe, uključujući i sudjelovanje u Zaljev-

skom ratu. Westralia (složenica imena države Western Australia) je drugi brod u mornarici koji je nosio to ime. Njegovo mjesto zauzet će HMAS Sirius, moderni opskrbeni brod koji ima i sletnu palubu pogodnu za helikoptere, uključujući i one tipa MRH-90, koji će zamijeniti aktualne tipa Sea King. Prvi u mornarici nosi to ime, a nazvan je po britanskom brodu koji je opskrbljivao nove kolonije u Australiji između 1788. i 1790.

LONDON

Urušavanje povijesne utvrde

Još u vrijeme Napoleonskih ratova, na južnoj obali Britanije izgrađen je lanac utvrda koje su služile kao

odbrana od moguće Bonaparteove invazije na Otok. Međutim, jednoj od najpoznatijih utvrda, tornju Martello, prijeto urušavanje. Taj objekt nalazi se u grofoviji Suffolk, blizu mjesta Bawdsey, a u vlasništvu je Johna Fell-Clarka, koji je za Daily Telegraph izjavio da se zbog urušavanja obale tornjan sad nalazi samo pet metara od ruba litice. Još dva metra, i struktura tornja će biti u ozbiljnoj opasnosti, rekao je Fell-Clark. Za taj objekt, koji je registriran kao povijesni spomenik, zaduženo je Ministarstvo okoliša, hrane i ruralnih poslova, koje je priopćilo da nema novca za stabiliziranje tornja. Većina proračunskog novca otišla je za borbu protiv ptičje gripe.

LONDON

Zračne atrakcije

Na velikom godišnjem RAF-ovom Leuchars aeromitingu sudjelovalo je više od 130 zrakoplova, uključujući i deset iz inozemstva. Osobitu pozornost privukle su dvije potpuno različite akrobatske skupine: britanska Red Arrows (lete u avionima Hawk T-1) i danska Baby Blues (Saab T-17). Iz istočne Europe, najatraktivniji su bili Poljaci, koji su došli avionom MiG-29 Fulcrum, jednim od najpoznatijih lovaca sovjetske ere. Od

MoD UK

helikoptera, posjetitelji su najviše uživali u zračnim izvedbama Chinooka, koji "naizgled nisu graciozni i elegantni, ali se pri izvedbi čini da gotovo plešu po nebesima".

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipičić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr

E-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozii objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Splitu obilježena 15. obljetnica HRM-a

Istaknuvši kako su doprinos pripadnika HRM-a u stvaranju OSRH-a i njihove zasluge u pobjedničkim bitkama tijekom Domovinskog rata primjer odvažnosti i požrtvovnosti, ministar obrane Berislav Rončević ukazao je na nužnost prilagodbi i promjena HRM-a u procesu približavanja HV-a NATO-u...

Strana 4

Dvomjesečni boravak pripadnika 1. hrvatskog OMLT-a u Afganistanu

1. hrvatski OMLT već je više od dva mjeseca u Afganistanu, i svi su se pripadnici više nego dobro snašli u ulogama mentora na svojim razinama. Mentoriranje se sastoji od planiranja, pripreme, uvježbavanja i provođenja operacija i do sada su timovi imali već 16 zajedničkih ophodnji po pustinjskim područjima...

Strana 8

Pripadnik 4. gardijske brigade Šime Sorić na najvišem vrhu Sjeverne Amerike

Od pedeset alpinista koliko se uputilo na najviši vrh Sjeverne Amerike McKinley na sam vrh uspjelo je doći samo devet alpinista. Četveročlana hrvatska ekipa među kojima je bio i pripadnik 4. gardijske brigade Šime Sorić među devetoricom su koji su uspjeli doći do kraja

Strana 12

Elektronička djelovanja i protudjelovanja - "elektroničko ratovanje"

Suvremenom vođenju rata su ometanje rada radora i stanica za navođenje projektila, neutraliziranje i ometanje sustava veza, skretanje projektila s putanje, protuelektronička maskiranja i simuliranje objekata i ciljeva podjednako potrebna kao i vatrena djelovanja. "Elektronički rat" do danas neprekidno traje...

Strana 21

Naslovniciu snimio Davor KIRIN

U Splitu obilježena 15. obljetnica Hrvatske ratne mornarice

U susret profesionalizaciji i modernizaciji

Istaknuvši kako su doprinos pripadnika HRM-a u stvaranju OSRH-a i njihove zasluge u pobjedničkim bitkama tijekom Domovinskog rata primjer odvažnosti i požrtvornosti, ministar obrane Berislav Rončević ukazao je na nužnost prilagodbi i promjena svih segmenata OSRH-a pa i HRM-a u procesu približavanja HV-a NATO-u, te je najavio da se do 2010. godine planira profesionalizacija HRM-a

— Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN —

Petnaesta obljetnica ustrojavanja Hrvatske ratne mornarice obilježena je brojnim događanjima upriličenim u više gradova diljem Hrvatske, a središnja svečanost održana je u Splitu 18. rujna, na Dan HRM-a. Tim povodom u splitskoj ratnoj luci Lora okupili su se najviši dužnosnici Ministarstva obrane i Glavnog stožera te brojni

visoki vojni i civilni uzvanici među kojima i umirovljeni pripadnici OSRH-a, predstavnici grada i županije, Vojno-diplomatskog i Generalskog zbora, kao i brojnih udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

U sidrištu Lore, uz svečano postrojene pripadnike HRM-a, bili su i brodovi Flote HRM-a - raketna topovnjača Kralj Petar Krešimir IV. i

desantni brod Faust Vrančić, a uplovljavanje Dmitra Zvonimira na kojemu je bio izaslanik Predsjednika general zbora Josip Lucić u pratnji zapovjednika HRM-a viceadmirala Zdravka Karduma označio je početak središnje proslave Dana HRM-a. Uslijedio je pregled postroja i dizanje zastave uz zvuke državne himne te potom minuta šutnje za sve poginule pripadnike HRM-a i sve hrvatske branitelje, a u spomen na njihovu žrtvu položen je vijenac u more. Poginulih branitelja i mornara prisjetili su se u svojim govorima i čelnici MORH-a i GSOS-a te HRM-a, osvrnuvši se ujedno na dosadašnja postignuća i planove za budućnost HRM-a.

Čestitajući jubilaru obljetnicu i pozdravljajući okupljene u ime Predsjednika Republike, načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić prisjetio se teških i slavnih trenutaka iz novije hrvatske prošlosti. Ujedno je podsjetio na sadašnju odgovornost, kao i na izazove koje nosi budućnost, napominjući da je Hrvatska vojska izborila ono za što su se borili Jelačić i Zrinski te ostvarila težnje duge trinaest stoljeća. Ukazao je na važnost donošenja dokumenata poput Strateškog pregleda obrane i Dugoročnog plana razvoja OSRH-a, ocijenivši kako je prihvaćanje tih dokumenata od državnih vlasti priznanje Oružanim snagama, a ujedno je istaknuo uspješno usklađivanje OSRH-a s NATO-om, najavivši nužnost modernizacije, kako HRM-a tako i OSRH-a u cijelosti. Posebno se osvrnuo na personalnu problematiku u Oružanim snagama i proces smanjenja broja pripadnika, napominjući pritom da je nužna bolja skrb, kako o onima koji ostaju u sustavu tako i o onima koji odlaze.

Istaknuvši kako su doprinosi pripadnika HRM-a u stvaranju OSRH-a i njihove zasluge u pobjedničkim bitkama tijekom Domovinskog rata primjer odvažnosti i požrtvornosti, ministar obrane Berislav Rončević uka-

zao je na nužnost prilagodbi i promjena svih segmenata OSRH-a pa i HRM-a u procesu približavanja HV-a NATO-u. Kao događaj od velike važnosti za HRM i OSRH naveo je porinuću prvog minolovca, ističući pritom da je riječ o brodu koji je u cijelosti rezultat domaćeg znanja i umijeća, a najavio je opremanje HRM-a oplovnim brodovima za nadzor teritorijalnog mora te ustrojavanje flotile za izvođenje tradicionalnih mornaričkih zadaća i bojne mornaričko-desantnog pješništva djelatno-pričuvnog sastava, kao i preuzimanje za-

daće Obalne straže u zaštiti hrvatskih interesa na Jadranu. Ministar je također najavio da se do 2010. godine planira profesionalizacija HRM-a i smanjenje na 1650 pripadnika, kao i intenziviranje procesa znavljanja osoblja, napomenuvši pritom da prilagodbe i promjene unutar mornarice neće utjecati na njezinu sposobnost u provedbi zadaća.

Viceadmiral Zdravko Kardum u svom je govoru posebno istaknuo doprinos mornarice u Domovinskom ratu te je podsjetio na najvažnije događaje za HRM iz tog razdoblja, izrazivši pritom zahvalnost prvom hr-

Pregled svečanog stroja HRM-a obavio je izaslanik Predsjednika RH general zbora Josip Lucić

vatskom predsjedniku Franji Tuđmanu i prvom zapovjedniku HRM-a Sveti Letici - Barbi, svim poginulim hrvatskim braniteljima i invalidima, kao i svim hrvatskim domoljubima čijom je zaslugom stvorena i obranjena Hrvatska. Govoreći o mirnodopskim zadaćama, u kojima HRM i dalje razvija tradicionalne sposobnosti za obranu domovine u novim geostrateškim i geopolitičkim okolnostima, naveo je sudjelovanje mornarice u akcijama traganja i spašavanja te borbama protiv požara i drugim elementarnim nepogodama, a preuzimanje zadaće Obalne straže ocijenio je kao novi izazov za HRM, čiji je cilj ujedno i postati interoperabilni s NATO savezom.

U povodu obilježavanja 15. obljetnice HRM-a predsjednik Republike Stjepan Mesić uputio je pismenu čestitku svim pripadnicima, napose nagrađenima i pohvaljenima. Prisjetio se nedavne slavne prošlosti i podsjetio na ulogu HRM-a u obrani hrvatskog mora i obale, a ujedno je istaknuo njihov doprinos u realiziranju mirnodopskih zadaća te u stvaranju i jačanju međunarodne suradnje. "Ako hrvatska državna vlast osigura sve uvjete kako bi ispunila i provela Dugoročni plan razvoja OSRH-a, Hrvatska ratna mornarica će se na svoju 25. obljetnicu moći podičiti suvremenom organizacijom, opremljenošću i obučenosti", zaključio je predsjednik

Izložba "Mornarici s ljubavlju"

U Galeriji "Zvonimir" 13. rujna svečano je otvorena izložba slika Ive Šime Dobrote koji se predstavlja s četrdesetak ulja na platnu, kartonu ili lesonitu, s dalmatinskim temama. Izložbu organizira Zapovjedništvo HRM-a iz Splita, u sklopu ovogodišnjeg programa obilježavanja Dana hrvatske ratne mornarice, 18. rujna i 15. obljetnice ustrojavanja HRM-a.

U uvodnom dijelu otvaranja izložbe o HRM-u govorio je ministar obrane Berislav Rončević koji se obratio mornarima, dočasnici i časnicima te im čestitao Dan HRM-a. Ministar se također zahvalio i gospodinu Dobroti čije slike su ocrtale sve emocije vezane uz riječi more i sloboda. Riječ je preuzeo mons. Joško Šantić, vikar Vojnog ordinarijata koji je pitanjem "što je to umjetnost" ukazao na činjenicu da je na slikama Ive Šime Dobrote prikazano naše more za koje se vrijedno boriti i čuvati ga poput svetinje, jer nas kao hrvatski narod povezuje s cijelim svijetom. Nakon toga, izložbu slika "Mornarici s ljubavlju" otvorio je zapovjednik HRM-a, viceadmiral Zdravko Kardum. Osvrnuvši se na povijest u kojoj su Hrvati branili more i tako stvorili tradiciju obrane današnjeg HRM-a štiteći ga kao najveće blago, istaknuo je da je ovom izložbom u Galeriju "Zvonimir", HRM donio "malo" kamena i soli. Izložbu je otvorio molbom sažetom riječima: "Naše more zovite morem, nemojte ga zvati vodom".

Nakon svečanog otvaranja posjetitelji su se mogli uvjeriti u vjerodostojnost netom izgovorenih riječi. Razgledavanjem slika Ive Šime Dobrote uvjerali su se da je taj slikar neprijeporno bogatog talenta uhvatio onaj nevidljivi fluid

koji zrači kroz mediteranski krajobraz iskazujući sjećanja na izgubljeni zavičaj. Slike maslina, trabakula, gajeta i svega onog mediteranskog osjećaja ve-

zanog uz more, dovoljan je razlog svakome od nas da izložbu pogleda na svoj način i nađe se barem na trenutak u "svome" moru.

M.VUKOVOJAC

Mesić, zaželjevši svima sigurnu i prosperitetnu budućnost.

Na središnjoj svečanosti uručena su odličja i promaknuća te nagrade i pohvale Predsjednika Republike, ministra obrane, načelnika GSOS-a i zapovjednika HRM-a, ukaze o činovima dobilo je i sedamnaest novih časnika HRM-a, a prigodom jubilarne obljetnice Zapovjedništvo HRM-a odlikovano je Redom bana Josipa Jelačića te Flota HRM-a Redom Nikole Šubića Zrinskog. Visoki uzvanici nazočili su i otvorenju teretane u Zapovjedništvu HRM-a, a uz brojne prigodne aktivnosti povodom obilje-

žavanja 15. obljetnice HRM-a valja spomenuti i sportska natjecanja koja su se održavala na raznim mjestima. U malonogometnom turniru prvo mjesto osvojila je momčad 308. logističke baze, drugo momčad Divizijuna za potporu Flote HRM-a, a trećeplasirana je momčad Flote HRM-a, čija je ekipa, pak, osvojila prvo mjesto na košarkaškom turniru, dok su je slijedile ekipe 308. lob i ZIO-a HRM-a. U plivačkom natjecanju na 50 metara u odori najbolji je bio mornar Ivan Milanović iz Flote HRM-a, dok su drugo i treće mjesto osvojili nadrednik Mario Matijaš i poručnik kor-

vete Sergej Kozmi iz 352. satnije Pomorskih diverzanata. Među natjecateljima plivačima na 50 metara u odori i s puškom najbrži je bio mornar Krešimir Marasović, a trećeplasirani je mornar Ante Perica, obojica također iz redova Pomorskih diverzanata, dok je drugo mjesto osvojio mornar Ivan Milanović iz Flote HRM-a. Osim za pripadnike HRM-a, razna događanja organizirana su i za građanstvo, priređena je prigodna izložba u Galeriji MORH-a, održani su koncerti u Zagrebu i Splitu, a na Dan HRM-a brodovi Flote bili su otvoreni za posjet. ■

Otkriven spomenik sv. Nikole, zaštitnika mornara

Uoči središnje svečanosti obilježavanja 15. obljetnice Hrvatske ratne mornarice, 15. rujna u ratnoj luci Lora otkriven je kip sv. Nikole biskupa, zaštitnika mornara, a blagoslovio ga je vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. Šestmetarski kip svetog Nikole postavljen je na sidrištu flote zazivajući svojom ispruženom rukom mirno more za sve koji isplivavaju i uplovljavaju u ovu luku. Izrada projekta povjerena je mladim splitskim akademskim kiparima, lijevanje spomenika izvela je ljevaonica Ujević, a postolje u znaku kormila izradio je Jadrankamen. U crkvi sv. Ante na Poljudu potom je služena i misa, a u prigodnoj propovijedi vojni biskup je govorio o blagdanu Majke Božje Žalosne te je kazao kako je podizanjem spomenika sv. Nikoli Hrvatska ratna mornarica željela posvjedočiti javno prije svega vjeru u Boga i sv. Nikolu jer samo s vjerom u Boga možemo "smiriti valove na pučini našega života i naroda".

Euharistijsko slavlje kojem su nazočili i zapovjednik HRM-a viceadmiral Zdravko Kardum i zapovjednik Flote HRM-a komodor Ivica Tolić te brojni časnici i pripadnici HRM-a pjevanjem je obogatila klapa HRM-a "Sv. Juraj". Klapa HRM-a i orkestar HRM-a podarili su brojnim uzvanicima u Domu stožera još jedno neponovljivo i ugodno druženje s pjesmom upriličivši zajednički koncert pod nazivom "S okusom mora i soli", a ujedno je prikazan i kratki film o petnaestogodišnjem razvoju i stasanju HRM-a, koji su izradili djelatnici hrvatskih vojnih glasila.

V.PINTARIĆ

VDZ-u predstavljen Dugoročni plan razvoja OSRH

U maloj dvorani "Zvonimir" u Ministarstvu obrane 15. je rujna održan treći kvartalni sastanak dužnosnika MORH-a s pripadnicima Vojno-diplomatskog zbora u Republici Hrvatskoj.

Tom prilikom predstavljen je dokument Dugoročni plan razvoja OSRH. Tijekom polusatne prezentacije koju je vodio zamjenik načelnika Službe za obrambenu politiku i planiranje pukovnik Anto Zelić, pripadnici VDZ-a dobili su uvid u osnovne činjenice Plana. Kompletan dokument na hrvatskom i engleskom strani izaslanici dobili su na CD-romovima.

U ime MORH-a goste je pozdravio pomoćnik ministra za obrambenu politiku Igor Pokaz, koji je istaknuo važnost ovog Plana, usput zahvalivši izaslanicima koji su također dali

svoj udio u njezovoj izradi.

"Dokument je prihvatila Vlada, te je u srpnju usvojen u Saboru, ali svjesni smo da sad dolazi mnogo teži dio: provedba zacrtanog u dokumentu", rekao je Pokaz.

Nakon prezentacije došao je red na pitanja vojnih diplomata. Ponajviše su se odnosila na financijski dio provedbe Plana, kao i pitanja kadrovanja u OS-u RH. Budući da su MORH i OSRH na sastanku pred-

snimio D. KRIVIN

stavljali eminentni stručnjaci, od kojih su mnogi dali svoj obol Planu, na sva pitanja su dani jasni odgovori.

D. VLAHOVIĆ

Konferencija medicinskih tehničara

Struka i stručni razvoj dočasnika zdravstvene struke u OSRH-u bila je tema stručne konferencije medicinskih tehničara koja se u organizaciji Sanitetske uprave GS OSRH-a održala od 11. do 14. rujna na vojnom poligonu Gakovo.

Arhiva Sanitetske uprave

Uz 35 dočasnika-medicinskih tehničara i predstavnike OS-a, među kojima su bili i načelnik Sanitetske uprave GS OSRH-a brigadir Marijan Zlatar, prvi dočasnik GS OSRH-a časnički namjesnik Goran Turk te prvi dočasnik saniteta Sanitetske uprave nad narednik Mato Milošević, na konferenciji su u svojstvu predavača sudjelovali i predstavnici Hrvatske komore medicinskih sestara. Cilj ove

konferencije, koja je prema riječima brigadira Zlatara u potpunosti ispunila svrhu, bio je upoznati medicinske sestre i tehničare sa stanjem u struci, novostima koje donosi novi Ustroj kao i novostima iz hrvatske komore medicinskih sestara, te ih iz prve ruke upoznati i sa sudjelovanjem naših medicinara u mirovnoj misiji u Afganistanu o čemu je zanimljiva predavanja održala liječnica Vesna Majić.

Prema riječima nad narednika Miloševića na konferenciji se najviše raspravljalo o stručnom i profesionalnom razvoju medicinskih sestara i tehničara te zahtjevima koje pred njih postavlja i Ministarstvo obrane ali i Ministarstvo zdravstva. Tako je između ostalog uz nužnost stalnog stručnog usavršavanja, posebno istaknuta zakonska obveza u članjenja medicinskih djelatnika u nadležne komore. Iako se na tome posljednjih godina intenzivno radi, još se uvijek jedan dio medicinskih sestara i tehničara nije učlanio u svoju komoru. Konferenciju boduje HKMS, a dobivanje određenog broja bodova tijekom godine medicinskim sestrama i tehničarima bitan je uvjet za produženje licence za rad.

S obzirom na pozitivne reakcije kako organizatora, tako i samih sudionika konferencije i njezine višestruke pozitivne učinke može se očekivati da se takvi stručni skupovi organiziraju i ubuduće.

Leida PARLOV

Dvomjesečni boravak pripadnika 1. hrvatskog OMLT-a u Afganistanu

U ulozi mentora na svim razinama

1. hrvatski OMLT već je više od dva mjeseca u Afganistanu, i svi su se pripadnici više nego dobro snašli u ulogama mentora na svojim razinama. Mentoriranje se sastoji od planiranja, pripreme, uvježbavanja i provođenja operacija i do sada su timovi imali već 16 zajedničkih ophodnji po pustinjskim područjima...

— Mladen PUKŠEC, Branko TIĆAC, snimio Mladen PUKŠEC —

Sposobnost, kvaliteta i profesionalizam hrvatskih vojnih policajaca čiji se već 8. tim nalazi u Afganistanu prezentirana je već u nekoliko navrata te i dalje za njihov rad stižu samo pohvale. Istodobno Hrvatska kopnena vojska, odnosno OSRH i MORH pripremili su i uputili u mirovnu misiju u Afganistan na također vrlo odgovornu i zahtjevnu zadaću mentoriranja, odnosno obučavanja pripadnika jedne bojne ANA (afganistanska narodna armija). Prvi hrvatski OMLT (operativni tim za mentoriranje i vezu) ima važnu ulogu tijekom operacija jer predstavlja vezu između postrojbi ANA na terenu i zapovjedništva ISAF-a za sjever, te u slučaju potrebe traže MEDEVAC (medicinska evakuacija) ili zračnu potporu za zaštitu pripadnika OMLT-a i zaštitu pripadnika ANA.

1. hrvatski OMLT već je više od dva mjeseca u Afganistanu, svi su se pripadnici više nego i dobro snašli u ulogama mentora na svojim razinama. Formirano je 5 satnijskih timova u sastavu jednog časnika, 2 dočasnika i jednog vozača, te tim za mentoriranje zapovjedništva *kandaka*. Mentoriranje se sastoji od planiranja, pripreme, uvježbavanja i provođenja operacija i do sada su timovi imali već 16 zajedničkih ophodnji po pustinjskim područjima gdje nije rijetkost upasti u pješčani glib jer prometnica prema mjerilima naših momaka, gotovo i nema. Patroliranje pokrajinom Faryab također je česta zadaća. Ima dosta raštrkanih sela, kroz koja se provode ophodnje kako bi njihovi stanovnici uvidjeli da se ANA brine o sigurnosti zemlje.

To je prilično zahtjevna zadaća, ponajprije zbog jezične barijere (koristimo se isključivo engleskim jezikom a prevoditelji prevode na dari-afgani jezik, tako da je sve to u potpunosti novo iskustvo), a razlike su i u mentalitetu i navikama pripadnika ANA-e, i suprotne našim europskim mjerilima. Ipak to nije zapreka pripadnicima hrvatskog OMLT-a da vrlo odgovorno, profesionalno i kvalitetno obavljaju zadaće, ali i dostojanstveno predstavljaju OSRH i Republiku Hrvatsku.

Ophodnja pustinjskim područjima

Hrvatski OMLT bio je u vrlo odgovornoj misiji osiguranja Plave džamije u središtu Mazar-e-Sharifa zajedno s pripadnicima bojne ANA

Što se tiče obučne literature, koristimo se FM-ovima u skladu sa SOP-om američke vojske, budući je hrvatski OMLT preuzeo zadaću mentoriranja od pripadnika američke vojske koji isti posao obavljaju već tri godine čime je osiguran kontinuitet obuke (istim obučnim materijalima ko-

riste se i ostali nacionalni kontingenti koji sudjeluju u istom programu, tj. na zadaćama u Afganistanu), a čime se pomaže ANA-i u pripremi za samostalno djelovanje. Tijekom proteklog razdoblja hrvatski OMLT bio je u vrlo odgovornoj misiji osiguranja Plave džamije u središtu Mazar-e-Sharifa zajedno s pripadnicima bojne ANA kojoj su mentori. Povod je bio pokop oca guvernera pokrajine Balkh. Misija je bila visokog rizika, jer je džamija veliko svetište afganistanskog naroda i usred je grada Mazar-e-Sharifa. Oko nje je stalno mnogo ljudi pa je to bila prilika svakakvim organizacijama koje rade na destabilizaciji Afganistana za neku diverziju. Zadaća je trajala puna dva dana, a bilo je iznimno mnogo dužnosnika afganistanske vlade i parlamenta. Na osiguranju su bili pripadnici 3. *kandaka* (bojne) ANA-e, kojoj su mentori upravo pripadnici 1. hrvatskog OMLT-a, tako da je to zapravo bila zajednička zadaća. ■

Budući kadeti uče od specijalaca

Kandidati za novi 4. naraštaj kadeta kadetske škole ZZIO-a "Petar Zrinski" posjetili su u delničkoj vojarni "Drgomalj" 15. rujna Bojnu za specijalna djelovanja.

Riječ je o posljednjoj aktivnosti u sklopu njihovog desetodnevnog kampa selekcije, prilagodbe i pripreme koji se provodio u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinj. Posjet se organizira kako bi mladići i djevojke koji su se odlučili posvetiti vojničkom pozivu i praktično vidjeli kako izgleda život i rad u jednoj postrojbi.

U maniri dobrih domaćina djelatnici BSD-a su ih upoznali s postrojbom, organizirano je i razgledavanje taktičko-tehničkog zбора, a samo za njih izvedeno je i nekoliko zanimljivih i atraktivnih pokaznih vježbi koje ih, sudeći prema njihovim reakcijama, nisu ostavile ravnodušnima.

O obuci i aktivnostima postrojbe, s naglaskom na njezinim međunarodnim aktivnostima zanimljivu prezentaciju održao je zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić.

"Posjet postrojbi uveli smo kao redovitu aktivnost u sklopu kampa selekcije što se sudeći prema reakcijama kandidata pokazalo jako dobrim. Zapravo je cilj kampa učvrstiti kandidate za kadete u njihovoj nakani da se posvete vojničkom pozivu i želja nam je da i na ovoj razini vide što ih ubuduće očekuje", rekao nam je zapovjednik kampa selekcije bojnik Kažimir Hrga. Njegovo mišljenje dijeli i brigadir Županić koji je četverogodišnju suradnju s kadetskom školom ocijenio više nego dobrom te je istaknuo kako ovo nije promidžba samo BSD-a nego

i cijelih Oružanih snaga.

Inače kandidati za kadete su se s aktivnostima BSD-a upoznali i na Lošinj, a pripadnici BSD-a su angažirani i u obuci kadeta i to kao instruktori u zimskim i ljetnim kampovima.

Spomenimo na kraju i da tijekom cijelog kampa selekcije, prema riječima bojnika Hrga, nije bilo nikakvih problema, sve je proteklo u najboljem redu, a pred ovim mladim ljudima je još nekoliko dana iščekivanja do donošenje konačne odluke tko je od njih ispunio sve uvjete i potpisivanja ugovora o školovanju.

Leida PARLOV

Počela izobrazba u školama ZZIO-a

U zagrebačkoj vojarni na Črnomercu 13. rujna svečano je obilježen početak izobrazbe u školama Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski".

Ove će akademske godine u svim školama ZZIO-a i to Ratnoj, Zapovjedno-stožernoj, Časničkoj, Visokoj dočasničkoj i Dočasničkoj školi te Školi stranih jezika izobrazbu polaziti 422 polaznika, od čega 6 stranaca.

Na prigodnoj su svečanosti uz polaznike i zapovjednike škola bili i zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov, načelnik Uprave za obuku i školstvo brigadni general Drago Matanović te drugi visoki uzvanici iz MO-a i OS-a.

Uz to što je istaknuo važnost školovanja u OS-u general Matanović je između ostalog rekao da približavanje NATO-u pred naše Oružane snage stavlja brojne zada-

će i uvjete te da je jedna od njih vezana upravo uz sustav izobrazbe časnika i dočasnika. "Nove raznovrsne misije i zadaće oružanih snaga traže novi profil znanja i sposobnosti," rekao je general Matanović te dodao kako se sve promjene u sustavu izobrazbe u OS-u rade radi osiguravanja kompatibilnosti sa školovanjima u zemljama članicama NATO-a, naravno uz uvažavanje naših posebnosti. Istaknuo je i da će proces vojnog školovanja između ostalog u znatnoj mjeri biti usmjeren i na unapređenje organizacije, osposobljavanje nastavnog osoblja te podizanje standarda života i rada u vojno-školskim ustanovama.

Mnogo uspjeha polaznicima svih škola poželio je i general Šundov. "U sustavu modernih vojski svijeta kojem Oružane snage RH teže proces izobrazbe i profesionalnog razvoja je

ključan," rekao je general Šundov te dodao kako je to jedan od najvažnijih oblika upravljanja i razvoja ljudskih potencijala koji mora osigurati uvjete za ulaz novog te razvoj i održavanje osposobljenosti postojećeg osoblja. "Znanja i vještine koje ćete ovdje stjecati u procesu izobrazbe i obuke izravno su vezani za uvjete postizanja potrebne kompatibilnosti i interoperabilnosti s partnerima NATO-a," zaključio je zapovjednik ZZIO-a te je svim polaznicima poručio da vrijeme koje će provesti u školama iskoriste za svoje daljnje usavršavanje, razvoj i napredovanje.

Leida PARLOV

Beduin i njegovo blago

Čuvare deva, odnosno njihove vlasnike beduine, susrećemo stalno u našim ophodnjama u pustinji. U meni se duboko urezala jedna gestikulacija, jedan savršeno jednostavan pokret ruke beduina kojeg sam sreo tijekom ophodnje kako čuva svoje stado. Siguran sam da je bilo i do 100 deva. Za ovdašnje prilike to je pravo bogatstvo jer jedna prosječna deva košta oko 900 američkih dolara...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIC

Kad si novi na promatračkoj postaji, onda ti to pruža mogućnost da svaki dan uradiš nešto prvi put u životu.

Išao sam u svoju prvu cjelovečernju ophodnju i pokazalo se da sam bio u pravu kad sam joj se unaprijed obradovao. Terenski ugođaj mi je uvijek odgovarao a spavanje pod šatorom me vraća u sjetne dane izviđačkih kampova, školskih ljetnih praznika i nezaboravnih ribičkih noći uz jezera i rijeke rodnog kraja. Naravno, ovaj put izostali su mnogi improvizirajući trenuci jer pod zastavom UN-a toga nema, a nema ni potrebe za to. Toliko se te opreme ponese za jednu noć a o hrani da i ne govorim, pa ti ujutru, poslije kave na otvorenom, bude žao što sve to završava pakiranjem i povratkom u osigurani smještaj.

Čudesna saharaska noć

Noć u Sahari doista je čudesna. Ono malo prometa na neupisanim i

Mladi beduin pokretom ruke objašnjava da je Sahara velika za sve koji žele živjeti u njoj i da nema zabrana u približavanju ako su namjere čiste

nikad označenim prometnicama, kojeg smo registrirali, bilo je nadglasano korskim pjevom brojnih malih ptica i vjetra zapadnjaka, koji se od oceana probija prema središtu Sahare svaki dan, samo različitim intenzitetom. Vjetar koji mijenja smjer i svoju jačinu, komponira osobitu glazbu dok se provlači kroz travu, nisko raslinje, antene na našim vozilima, šavove na našem šatoru i slično. Dok su na nebu zvijezde sjale i svakojaki sateliti i

leteći objekti kružili prema nečijim zemljama, a mi vojni promatrači, ležeći zamišljeno, svaki za sebe, pretvarali smo se da smo na nekom drugom mjestu. U meni se duboko urezala jedna gestikulacija, jedan savršeno jednostavan pokret ruke beduina kojeg sam sreo tijekom ophodnje kako čuva svoje stado deva. Siguran sam da ih je bilo i do 100 svih dobnih starosti, veličina i boja. Za ovdašnje prilike to je pravo bogatstvo jer jedna

prosječna deva košta oko 900 USD, pa izračunajte. Čuvare deva, odnosno njihove vlasnike, beduine, susrećemo stalno u našim ophodnjama u pustinji. Prema našem običaju darovao sam mu nekoliko boca vode i srdajčno se rukovao uz nevjesto izgovaranje pozdrava na arapskom jeziku. Nekako se da razumjeti ime sugovornika, ako ti to išta i znači, a sve ostalo je pantomima i domišljatost dvaju sugovornika. Ahmad, mladi

beduin, ne stariji od 35 godina, širokog osmjeha i žarkog pogleda, pokušava mi objasniti da zna kako smo mi iz MINURSO-a i da nije vičan jezicima pa proba na španjolskom. Većina Saharawia razumije španjolski jer je ovo ipak nekad bila njihova kolonija ali kakve sreće kad mi toga dana nisimo imali govornika španjolskog. Maštem rukama, pokazujem prema devama i cijelo vrijeme ne skidam osmjech s lica. Trudim se pitati ga ima li on što protiv da ga slikam tu, s njegovim blagom i ako je moguće da priđem što bliže. Mladi beduin klima glavom odobravajući. Uz svoj široki osmjech, odgojen u staroj tradiciji slobodnog naroda Sahare, šeretski se smije, širi ruke pa mi ih pred očima polako sklapa, priljubljujući dlanove. Objašnjava na arapskom ali ja razumijem taj pokret ruke koji mi govori da je Sahara velika za sve koji žele živjeti u njoj i da nema zabrana u približavanju ako su namjere čiste. Taj sam njegov pokret ruke ponavljao i ponavljao ležeći u šatoru, u dubokoj saharaskoj noći, pa i ne znam kad je san došao na moje oči. ■

Saharawi kamp

Satnica Hawi Kodi na tečaju za vojne promatrače u SMVO

Tanzanijska časnica na pripremama za misiju

Među 20 polaznika i 3 instruktora iz raznih zemalja prvi put se na tečaju nalazi i jedna žena iz stranih oružanih snaga. Riječ je o satnici Hawi Kodi, rodom iz Tanzanije

— Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Davor KIRIN —

U SMVO-u u Rakitju u tijeku je osmi međunarodni tečaj za vojne promatrače (od 4. do 22. rujna). Među 20 polaznika i 3 instruktora iz raznih zemalja, Cape Verdea, Kraljevine Tonga, Madagaskara, Bangladeša, Austrije, Mađarske, El Salvadora, Nikaragve, Hrvatske, Srbije i BiH prvi put se na tečaju nalazi i jedna žena iz stranih oružanih snaga. Riječ je o satnici Hawi Kodi, rodom iz Tanzanije, (službeni jezici svahili i engleski), vrlo siromašne (BDP je oko 700 USD po stanovniku), ali pune prirodnih ljepota - od najvećeg afričkog vrha Kilimanjara, brojnih nacionalnih parkova do Viktorijina jezera (najvećeg u Africi). Satnica Kodi živi u najvećem tanzanijskom gradu (donedavno glavnom gradu) Dar-es Salaamu, a u oružanim snagama svoje zemlje nalazi se od 1989. godine i trenutno je časnica za logistiku u kopненоj vojsci. Kako ima veliku želju otići u jednu od mirovnih misija pod okriljem UN-a, poslana je na međunarodni tečaj za vojne promatrače izvan svoje zemlje. Tako je 4. srpnja pristupila tečaju u SMVO. Prvi put je u Hrvatskoj (a prvi put i u Europi), u zemlji o kojoj dosad ništa nije znala a koja je po prirodnim ljepotama koje je dosad vidjela umnogome podsjećala na njezinu. O onome što je prošla na, dosad za nju najjačem tečaju, koji obuhvaća 20-ak tema koje vojni promatrač mora poznavati, vrlo je zadovoljna, posebno u vjež-

bama na temu Pregovaranje, koje je jedno od najvažnijih dužnosti vojnog promatrača. Zadovoljna je boravkom u Hrvatskoj, te visoko cijeni što je izvrsno prihvaćena u Središtu i među kolegama polaznicima. Već prvih dana uvidjela je da je

ovdje mnogo toga drukčije, standard je daleko bolji, a i hrana se u mnogočemu razlikuje od one u njezinoj zemlji gdje je sve većinom temeljeno na kukuruzu. Satnica Kodi vrlo je ponosna na zemlju iz koje dolazi, voli vojsku kao i njezini sunarodnjaci jer shvaća da vojska pridonosi obrani i sigurnosti zemlje. U vojsci se nalazi i 20 posto žena, što je posebno raduje. Među mladima, posebice zadnjih godina postoji veliki odaziv za vojni poziv, što uostalom donosi niz pogodnosti, od dobre izobrazbe, posebno za grane zrakoplovstva i mornarice do stambenog zbrinjavanja. Tako, primjerice, samci bez obitelji žive u vojnim kampovima, a časnici s obiteljima žive u vojnim naseljima (slično kao u američkoj vojsci). Osim toga i dobna granica za odlazak iz vojske je vrlo dobra tako da, primjerice, časnik njezinog ranga s 49 godina može napustiti sustav. Bez obzira što je bila skromna na riječima, možda i zbog toga jer je prvi put govorila za jedan strani medij, uspjeli smo od ove simpatične Tanzanke, majke dvoje malodobne djece, doznati bar djelić stvarnosti u kojoj ona radi i živi, odnosno kulture tako različite od naše. Zahvalili smo satnici Kodi na razgovoru i preporučili joj naš časopis u kojem će izići tekst o njoj baš onog dana kada bude završna vježba tečaja za vojne promatrače na vojnom poligonu u Gašincima. ■

Tanzanija je bila dio Njemačke Istočne Afrike, zatim pod Britanskim protektoratom, sve do stjecanja neovisnosti 1961. Tanganjika i susjedni Zanzibar ujedinili su se 1964. u državu Tanzaniju. Godine 1979. Tanzanija je u ratu s Ugandom radi oslobođenja svoga teritorija. Tada je svrgnut i ugandski vođa Idi Amin. Prvi višestranački izbori provedeni su 1995., čime je uvedena demokracija. Ima predsjednika i parlamentarni sustav. Iako je Tanzanija među 30-ak najsiriomanih zemalja svijeta i još uvijek trpi posljedice tzv. ujamma, afričkog socijalizma uvedenog 1964., koji joj je donio ekonomsku katastrofu i doveo do nestašice hrane, od uvođenja višestranačkog sustava (1995.) mnogo se toga mijenja. Stabilan politički sustav te ulaganja Svjetske banke i MMF-a omogućili su toj tradicionalnoj poljoprivrednoj zemlji (zapošljava 90 posto radne snage) podizanje industrijske proizvodnje i znatan porast rudarenja minerala, posebice zlata.

Pripadnik 4. gardijske brigade Šime Sorić na najvišem vrhu Sjeverne Amerike

Na vrhu samo devetero

Od pedeset alpinista koliko se uputilo na najviši vrh Sjeverne Amerike McKinley na sam vrh uspjelo je doći samo devet alpinista, dok su se ostali vratili natrag. Četveročlana hrvatska ekipa među kojima je bio i pripadnik 4. gardijske brigade Šime Sorić među devetoricom su koji su uspjeli doći do kraja

— Željko STIPANOVIĆ, snimio Šime SORIĆ —

Osvajanje najviših svjetskih vrhova možda se nekome čini kao beskorisno izlaganje brojnim opasnostima koje vas u usponu čekaju, te olako riskiranje života. Brojni alpinistički uspjesi, među kojima svakako važno mjesto zauzimaju i uspjesi hrvatskih alpinista svjedoče kako zaljubljenici u taj opasan i težak sport osvajaju vrhunce i sami svjesni spomenutih opasnosti. Kako ističe i pripadnik 4. gardijske brigade Šime Sorić koji se u četveročlanoj hr-

vatskoj ekspediciji uspio popeti na 6. 194 metra, najviši vrh Sjeverne Amerike McKinley, i njemu su, kao vjerojatno i svakom alpinistu, na putu prema tom vrhu u jednom trenutku kroz glavu prolazile misli poput - što mi je sve ovo trebalo, kakvu ću korist imati od osvajanja vrha, zašto nisam u toploj sobi...No, doživjeti da ste na jednom od "krovova svijeta" i osjetiti sav ushit zbog postignutog uspjeha teško se može mjeriti s nečim drugim. A o kakvom se osjećaju

radi, najbolje svjedoče Sorićeve riječi: "To je izazov. U planini jačaš psihi, karakter i vjeru u sebe i pritom uživaš u nevjerojatnim prizorima. Dolaziš do vlastitih fizičkih i psihičkih granica i širiš ih. A s tim se osjećajem ne može ništa usporediti".

Na temperaturi od minus 30

Ono što nas posebno impresionira u Sorićevom uspjehu je činjenica da je poticaj za osvajanjem planinskih vrhova osjetio tek kad je pristupio Gor-

Hrvatska ekspedicija

mo mogli puno toga vidjeti, osjećaj da si uspio ne može se ni sa čim usporediti".

Tijekom uspona najviše im je nedostajala hrana tako da su na povratku jedino željeli doći što prije dolje. A silazak je bio daleko teži od uspona jer je na takvim visinama bio popraćen neizbježnom mećavom, snijegom i vjetrom, a posljednji dan tijekom spuštanja pješčili su 18 sati.

Vojna disciplina od najveće pomoći

Fizička sprema i vojna disciplina, kako ističe Sorić, puno su pomogli.

"Kao pripadniku 4. gardijske brigade, fizički napori i višesatno pješčenje ne predstavljaju mi nikakav problem, a i odnos prema radu, ekipi i disciplini također sam stekao u vojsci. Želio bih se ovom prigodom zahvaliti svojim zapovjednicima brigadiru Mladenu Fuzulu i bojniku Tončiju Čuguri na njihovoj velikoj potpori i zanimanju za moje sudjelovanje u hrvatskoj ekspediciji. Voľio bih kad bismo i mi kao vojska organizirali ekspedicije kako bismo se usavršili i u tim aktivnostima jer će naše misije u koje idemo ili ćemo ići uključivati kretanje i snalaženje na različitim tipovima terena".

Za kraj Šime Sorić je rekao kako ima veliku želju otići u mirovnu misiju u Afganistan, te se nada, kada bude vrijeme da 4. brigada ide u misiju, da će se i za njega naći mjesta. ■

skoj službi traganja i spašavanja u kojoj je manje od godinu dana. Pripreme za ovaj uspjeh trajale su osam mjeseci, a počele su penjanjem na Triglav koji mu je do tada bio najviši osvojeni vrh te Velebit koji je savršen za pripreme ekspedicija koje odlaze željni postizanja najviših alpinističkih ostvarenja.

"Priznajem, nije bilo lako" reći će Sorić te nastavi: "Noć prije uspona izmjerili smo u šatoru temperaturu od minus 22, što znači da je vani temperatura bila još za desetak stupnjeva niža. No, želja za ostvarenjem postavljenog cilja vuče vas prema njemu tako snažno da vas ništa ne može zaustaviti. Tristotinjak metara prije samog vrha suze su mi došle na oči od ganuća jer sam znao da je vrh naš. Premda je bilo oblačno te nis-

Pred polazak na jedan od "krovova svijeta"

U planini jačaš psihu, karakter i vjeru u sebe i pritom uživaš u nevjerojatnim prizorima...

...dolaziš do vlastitih fizičkih i psihičkih granica i širiš ih. A s tim se osjećajem ne može ništa usporediti"

12. prvenstvo OSRH u streljaštvu

Revija dvostrukih pobjeda

Ovogodišnje Prvenstvo obilježila je ekipna dominacija 2. gardijske brigade, kao i pojedinačne dvostruke pobjede satnice Željke Livajić (pištolj), razvodnika Mihaela Kuprešaka (puška) te natporučnika Željka Posavca (pištolj)...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Svaka čast svim drugim sportovima, ali logično je da u vojsci streljaštvo ipak ima poseban tretman. Stoga nije čudno da je i natjecanje najboljih strijelaca naše vojske doživjelo već svoje 12. izdanje, dakle, među najtradicionalnijim je događajima unutar sustava.

ciji, raspoređeni u 13 momčadi (ekipa), natjecatelj(ce) su nastupali u deset pojedinačnih i ekipnih disciplina. Gađanje puškom, popularnom "papovkom", u pojedinačnoj je konkurenciji obilježeno dominacijom razvodnika Mihaela Kuprešaka (PP HKoV) koji je pobijedio u obje verzije

(CISM i ISSF). U oba slučaja, pratio ga je "srebrni" pukovnik Petrit Kabaši (Z HKoV). Kuprešak je posebice bio uvjerljiv u CISM verziji, njegova prednost od 15 krugova nad drugoplasiranim bila je odlučujuća i za zlato u momčadskoj konkurenciji. U ISSF-u najsajjnije odličje su zaslužili pripadnici 1. gbr,

lji je bio natporučnik Željko Posavec iz 2. gbr. Njegova postrojba uzela je i jedno od momčadskih zlata, dok je drugo pripalo zrakoplovcima. Niti među damama nije bilo drukčije, jedna natjecateljica uzela je dva zlata - satnica Višnja Livajić (HRZ i PZO) pobijedila je u obje verzije gađanja sportskim pištoljem. Na kraju natjecanja, zbrojeni su svi krugovi iz svih disciplina. Ukupna momčadska pobjeda uvjerljivo je pripala 2. gardijskoj brigadi, koja je drugoplasiranom Zapovjedništvu HKoV-a odmakla za više od 100 krugova. Borba za drugo mjesto bila je mnogo uzbudljivija, a da trećeplasirani GSOS RH dohvati srebrnu medalju nedostajala su tek tri kruga...

Natjecanje je u ime generala Lucića zatvorio brigadir Ivan Zelić, koji je ustvrdio da je "natjecanje u potpunosti prošlo u športskom i prijateljskom nadmetanju na zadovoljstvo svih nas, a na čast i ponos HV-a". Izrekao je i želju da će "natjecanje biti još jedan doprinos popularizaciji ovog športa kako bi se potaknuo i zainteresirao što veći broj vojnika, časnika i dočasnika da streljaštvo zavole i prihvate kao jedno od najatraktivnijih i najkorisnijih vojničkih disciplina". ■

Prvenstvo je otvorio izaslanik načelnika GS-a brigadni general Josip Stojković

Zagrebačka streljana "Vrapčanski potok", ionako jedna od najmodernijih u Europi, zbog nedavno održanog civilnog Svjetskog prvenstva ponovno je obnovila svoj izgled i funkcionalnost. Takva je dočekala i strijelce u odorama, a čast da svečano otvori Prvenstvo u svojstvu izaslanika načelnika GSOS RH-a 12. rujna pripala je brigadnom generalu Josipu Stojkoviću, koji je u uvodnom govoru podsjetio na važnost ovog natjecanja, njegovu tradiciju, te izvrsnu suradnju s Hrvatskim streljačkim savezom, koji je i ove godine sudjelovao u organizaciji Prvenstva. Odmah nakon otvaranja, natjecanja su počela. U trodnevnom nadmetanju za naslove najboljih, u muškoj i ženskoj konkuren-

ravnomjerno raspodijelivši "svoje momčadske pogotke". Naime, pojedinačno u ISSF-u nisu uzeli medalju. Sličan rasplet dogodio se i u gađanju pištoljem: u obje konkurencije najbo-

PRVACI OSRH U STRELJAŠTVU ZA 2006.

Puška PAP 3x10 ISSF (ekipno)-1.gbr

Puška PAP 3x10 ISSF (pojedinačno)-rz Mihael KUPREŠAK (PP HKoV)

Puška PAP 3x10 CISM (ekipno)-PP HKoV

Puška PAP 3x10 CISM (pojedinačno)- rz Mihael KUPREŠAK (PP HKoV)

Pištolj VK 15+15 ISSF (ekipno)- 2. GBR

Pištolj VK 15+15 ISSF (pojedinačno)- npr Željko POSAVEC (2.gbr)

Pištolj VK 15+15 CISM (ekipno)- HRZ i PZO

Pištolj VK 15+15 CISM (pojedinačno)- npr Željko POSAVEC (2.gbr)

Sp.pištolj 15+15 CISM (dame)- stn Višnja LIVAJIĆ (HRZ i PZO)

Sp.pištolj 15+15 ISSF (dame)- stn Višnja LIVAJIĆ (HRZ i PZO)

Primopredaja dužnosti u SzOP-u Koprivnica

U SzOP-u Koprivnica 8. rujna obavljena je svečana primopredaja dužnosti između dosadašnjeg zapovjed-

nika brigadira Darka Kereše i novog zapovjednika pukovnika Nenada Barića.

Svečanoj primopredaji dužnosti uz zapovjednika ZIO-a HKoV brigadnog generala Josipa Stojkovića nazočili su zapovjednici postrojbi ZIO-a te predstavnici lokalne uprave i samouprave županije i grada kao i predstavnici Uprave za obranu Koprivnica. Pred cijelim postro-

jem Središta, dosadašnji zapovjednik Središta predao je stijeg postrojbe novom zapovjedniku SzOP-a Koprivni-

ca. Nakon primopredaje dužnosti nazočnima se obratio dosadašnji zapovjednik brigadir Darko Kereša koji je istaknuo postignuća Središta u zadnjih godinu dana. Novi zapovjednik SzOP-a Koprivnica pukovnik Nenad Barić u svom govoru istaknuo je: "Novu dužnost zapovjednika Središta primio sam s uvjerenjem da ćemo u svakom trenutku zadržati postignute standarde, ali i s očekivanjem da ih podignemo na višu razinu uz pomoć i podršku našeg nadređenog zapovjedništva. Vjerujem da ću i svojim osobnim iskustvom i znanjem pridonijeti postizanju još boljih rezultata."

OJI

Protupožarne Namjenski organizirane snage 2. gbr

Kad žena zapovijeda

Iako je protupožarna sezona još uvijek u tijeku, na sreću ovih dana nema puno intervencija, za razliku od srpnja i kolovoza kada su pripadnici PP NOS-a imali pune ruke posla.

Premda trenutačno nisu na intervencijama obišli smo 4. korpus gdje je i smješten PP NOS te se uvjerali kako se pripreme i uvježbavanja za možebitnu intervenciju provode punim intenzitetom. Ono što nas je ne malo iznenadilo, a možda i poljuljalo uvriježeno razmišljanje, da je zapovjednik voda u PP NOS-u 2. gbr "Divulje" - žena. Varaždinka, poručnica Dragica Peti u Hrvatsku je vojsku kao pripadnica *Tigrova* stupila 1991. godine, a sada kao pripadnica 2. gbr zapovijeda vodom koji je u vojarni "Divulje" tri tjedna u slučaju intervencije na požarištu.

Ono što nas je prvo zanimalo bilo je kako se podređeni odnose prema činjenici da im zapovijeda žena, na što nam je poručnica istaknula da se zapovjedna dužnost poštuje u svakom trenutku. Ističe da je prošla sva ratišta tijekom Domovinskog rata, a ovo joj je novo dragocijeno iskustvo koje svakodnevno marljivo skuplja. Naravno, kao majci najteža joj je razdvojenost od obitelji, ali unatoč to-

me, svjesna je svog vojničkog poziva. Bez obzira što su svi pripadnici pripremljeni i što je većina njih već sudjelovala u gašenju požara, u vojarni "Divulje" svakodnevno održavaju trening i motoričke pripreme kako bi spremno odgovorili na svaku moguću intervenciju. Jednom takvom uvježbavanju i sami smo nazočili i uvidjeli da dok traje PP sezona odmora nema ni kad gasitelji nisu na intervenciji na požarištu. Upravo takav pristup pridonosi činjenici da požari ove godine nisu napravili štete kao nekih prijašnjih.

Ž. STIPANOVIĆ

snimio T. BRANDI

PROSLAVA DANA HRVATSKOG BARJAKA U BRODARSKOM INSTITUTU

Brodarski institut 15. rujna obilježio je obljetnicu stavljanja Instituta na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske. Prije 15. godina, 15. rujna 1991. godine pod simboličnim nazivom "Hrvatski barjak u Brodarskom institutu" skupina odlučnih i hrabrih radnika na vlastitu inicijativu izvela je akciju preuzimanja Instituta od tadašnje JNA. Tom prilikom radnici su razoružali postrojbu JNA stacioniranu u Brodarskom institutu, preuzeli oružje i postavili osiguranje Instituta. Kako je akcija već ranije bila pripremana, odmah je uspostavljen kontakt sa Zborom narodne garde i dio oružja zatečenog u Institutu dan je na uporabu postrojbama ZNG-a. U uvjetima dok je većina ustanova bivše JNA konvojima otpremana na istok - tom akcijom sačuvan je Institut u cijelosti sa svim svojim materijalnim potencijalima, dokumentacijom i ljudskim resursima, koji su odmah stavljeni u funkciju obrane domovine. Tijekom rata u Institutu je vođeno više od 80 projekata za potrebe OS RH. Akcija prevođenja Brodarskog instituta u nadležnosti hrvatske države jedinstvena je i po tome što je to bila prva takva akcija u Hrvatskoj, a jedini je primjer očuvanja cijele ustanove. Sudionici akcije odlikovani su Spomenicom Domovinskog rata 1990.-1992. Danas Brodarski institut Odlukom Vlade Republike Hrvatske posluje kao institucija čije su djelatnosti od posebne važnosti za znanost, gospodarstvo i obranu Republike Hrvatske.

OJI

Terensko računalo

AMERIČKA tvrtka Itronix, dio velike korporacije General Dynamics, predstavila je novo prijenosno računalo (notebook) prilagođeno terenskom radu u najtežim uvjetima. Nazvali su ga General Dynamics GoBook XR-1 i tvrde kako je to najmanje i najlakše pojačano i oklopljeno prijenosno računalo. XR-1 kombinira iznimnu čvrstoću i otpornost s najmodernijim računalnim komponentama, naprednim bežičnim tehnologijama te dodanim sigurnosnim značajkama. Otporan je na vodu, prašinu, agresivne tekućine i može raditi u otežanim uvjetima.

Dobre performanse osigurava procesor Intel Core Duo radnog takta 1,83 MHz koji radi na sabirnici frekvencije 667 MHz, do 2 GB DDR II radne memorije, za prikaz slike se brine grafički podsustav ATI M22-CSP/32 koji omogućava pristojne 3D mogućnosti. Podaci se spremaju na SATA hard disk prilagođen radu u otežanim uvjetima

GD Computing

koji se vrti na 5400 okretaja u minuti, kapaciteta 40 ili 80 GB. Ima integriranu gigabitnu mrežu, dolazi s instaliranim operativnim sustavom Windows XP Professional.

Serijski dolazi s modemom 56 kbps V92, a moguće su i brojne opcije instaliranja bežičnih komunikacijskih tehnologija kao što su 801.11

a/b/g, UMTS/HSDPA/EDGE/GSM te Bluetooth.

Kako je riječ o računalu predviđenom i za vojsku, policiju i slične državne agencije ima ugrađene i neke dodatne sigurnosne mehanizme. Tako se po zahtjevu može ugraditi biometrijska zaštita u obliku čitača otiska prsta, računalo ima mogućnosti napredne zaštite zaporom, hard disk je odvojiv, ima ugrađen utor za vezanje sigurnosnim kabelom.

Zaslon je LCD TFT dijagonale 12,1 inč, s posebnim premazom za što bolju vidljivost na izravnom sunčevom svjetlu. Masa računala je 3,1 kg, a dimenzije 50x300x245 milimetara. Ima ugrađenu litij ionsku bateriju kapaciteta 7200 mAH. Na XR-1 se može postaviti DVD snimač, a kako je odvojiv u isti se utor umjesto njega može postaviti i dopunska baterija kapaciteta 3800 mAH. Cijena prijenosnika XR-1 je 4330 USD.

M. PETROVIĆ

POČETKOM rujna europski konzorcij EADS i izraelska tvrtka IAI (Israel Aircraft Industry), nakon višegodišnjeg zajedničkog razvoja, s uspjehom su izvele prvi probni let novog bespilotnog sustava. Naime, početkom rujna iz zrakoplovne baze Istres, francuskog ratnog zrakoplovstva, na svoj prvi let poletjela je bespilotna letjelica SIDM (Système Intérimaire de Drone MALE). Riječ je o MALE (Medium Altitude Long Endurance) bespilotnom sustavu zadnje generacije, koji se razvija za potrebe francuskog ratnog zrako-

SIDM

plovstva. Prema određenim najavama, do sredine iduće godine francuskom ratnom zrakoplovstvu bit će isporučena tri SIDM sustava, do kada bi trebala završiti i obuka francuskih operatera

koja bi se trebala provoditi tijekom sljedećih nekoliko mjeseci. Inače, zrakoplovna baza Istres je razvojno-opitno središte, koje se nalazi pod ovlasti francuske obrambene agencije za nabavu DGA (Délégation Générale pour l'Armement).

SIDM bespilotni sustav namijenjen je obavljanju zadaća nadzora iz zraka, prikupljanje obavještajnih podataka te za označavanje ciljeva. Sustav je dizajniran za dugotrajne misije, u svim vremenskim uvjetima, a može funkcionirati kao samostalna ISTAR platforma ili kao

dio C4ISR sustava. Unutarnja oprema letjelice uključuje satelitski komunikacijski sustav, napredni data link sustav, te optičke, infracrvene i laserske senzore koji omogućavaju obavljanje misija u svim vremenskim uvjetima. SIDM letjelice bit će opremljene i automatiziranim sustavom za polijetanje i slijetanje (ATOL), a pomoću naprednog satelitskog data link sustava moguće je istodobno upravljati s dvije letjelice koje imaju maksimalni domet od 1000 km, uz mogućnost boravka u zraku do 24 sata. Uz zadovoljenje potreba francuskog ratnog zrakoplovstva, razvoj SIDM bespilotnog sustava služi i kao platforma za razvoj budućeg europskog MALE bespilotnog sustava, koji bi u operativnu uporabu trebao ući početkom sljedećeg desetljeća.

I. SKENDEROVIĆ

Uspješna proba TCS-a

IZRAELSKA tvrtka IMI (Israel Military Industries) u suradnji s, također izraelskom, tvrtkom Elisra uspješnim je testom okončala razvoj novog sustava TCS (Trajectory Correction System) za uporabu na projektilima za višecijevni bacač raketa (VBR). Tijekom testa je ispaljeno 12 projektila opremljenih sustavom TCS. Ispaljivanje je obavljeno s VBR-a MLRS američke proizvodnje, s dvanaest cijevi kalibra 227 mm.

TCS je razvijen kako bi raketama koje se ispaljuju iz VBR-a omogućio preciznost cijevnog topništva, pa čak i veću. Sustav je osim za VBR MLRS kalibra 227 mm dostupan i za VBR LAR kalibra 160 mm. Može se prilagoditi i bilo kojem drugom VBR-u i projektilima drugog kalibra.

Tijekom testiranja sustav je pokazao mogućnost simultanog nadzora

svih dvanaest projektila tijekom leta. Povećana preciznost znači učinkovitije borbeno djelovanje, brže uništenje cilja i manji utrošak streljiva. Sustav je autonoman, ne ovisi o skupom GPS navođenju nego se tijekom leta proračunava idealna putanja i projektili se u letu prilagođavaju.

Na grafičkom prikazu koji je tvrtka IMI objavila vidi se prikaz djelovanja VBR-a bez korekcije putanje i s korekcijom putanje na udaljenosti od 40 kilometara. Kad nema korekcije putanje, projektili pokrivaju područje od oko 1,5 x 1,5 kilometara.

No, kad se rabi korekcija putanje, područje se smanjuje na 200 x 200 metara. Ukoliko su to točni podaci, može se vidjeti kako je postignuta znatno veća preciznost koja zapovjednicima pruža nove mogućnosti planiranja i provedbe borbenih zadaća.

M. PETROVIĆ

Češka se bliži kupnji Spartana

POČETKOM rujna talijanska tvrtka Alenia Aeronautica (koja je dio konzorcija Finmeccanica) i češka tvrtka AERO Vodochody a.s. potpisale su partnerski ugovor na temelju kojeg češka zrakoplovna industrija postaje vrlo važan dio programa razvoja i prodaje srednjeg taktičkog transportnog aviona C-27J Spartan. Prema tom ugovoru češki AERO bit će zadužen za proizvod-

nju središnje sekcije krila, a uz to bit će angažirani i oko integriranja te sekcije na trup aviona te za provođenje svih potrebnih testiranja.

Nedvojbeno je kako je sklopljeni ugovor između Alenie Aeronautike i AERA vrlo snažan „predujam“ u predstojećem češkom natječaju za nabavu novog srednjeg taktičkog transportnog aviona. U tom smislu AERO će biti nositelj velike marke-

tinške kampanje u Češkoj, ali isto tako očekuje se da AERO bude talijanski marketinški partner i u široj regiji. Transportni avion C-27J nalazi se pred još jednom poprilično izvjesnom narudžbom, kojom se iznova potvrđuje kao vrlo racionalan odabir pri nabavi novog srednjeg taktičkog transportnog aviona. Unatoč relativno visokoj ulaznoj jediničnoj cijeni, C-27J Spartan svojim odlikama pruža vrlo visoku razinu operativne ispravnosti i iskoristivosti, što su dosad prepoznala ratna zrakoplovstva Italije, Grčke, Bugarske i Litve. Uz to, na određeni način nameće se i kao vrlo racionalan dio paketa modernizacije manjih zrakoplovstava koja prolaze razdoblje svoje tehnološke tranzicije, koja uz odabir višenamjenskog borbenog aviona JAS 39 Gripen naginju i nabavi transportnih aviona C-27J Spartan, kao također vrlo kvalitetnom dugoročnom rješenju.

I. SKENDEROVIĆ

Novi kamioni iz Finske

FINSKA tvrtka Sisu (djeluje u sastavu francuskog Renaulta) predstavila je novu inačicu taktičkog kamiona s pet osovina, pogonske konfiguracije 10x10. Riječ je o kamionu oznake E 15T koji je "veći brat" postojećih taktičkih kamiona pogonske konfiguracije 4x4, 6x6 i 8x8. Novi je, najteži, kamion predstavljen na izložbi oružja Eurosatory 2006 i nosio je jurišni most MLC70 Leguan dužine 26 metara.

Kamion je opremljen novom oklopnom kabinom za dva člana posade koja pruža zaštitu od streličkog oružja, šrapnela i mina. Pokreće ga dizelski motor Caterpillar C15 snage 550 KS pri 1900 okretaja u minuti i najvećeg okretnog momenta od 2508 Nm pri 1200-1500 okretaja u minuti. Snaga se na

kotače prenosi preko sedambrzinske automatske transmisije Allison. Osovine 1,2 i 5 su upravljive, a načinjene su u sklopu tvrtke Sisu. Prikazano vozilo je prvo od devet takvih koje je naručila finska vojska. U razvoju su pomagale i tvrtke Patria iz Finske i njemačka Krauss-Maffei Wegmann.

Tvrtka, punim imenom Oy Sisu Auto Ab, specijalist je za proizvodnju kamiona namijenjenih djelovanju u najtežim uvjetima. Osim za vojne pogodni su i za civilne potrebe, npr. za vatrogasce, šumare i slične organizacije koje moraju djelovati na teškom terenu daleko od uređenih cesta i puteva. Okvir svih

kamiona je posebno konstruiran kako bi imao dobru torzijsku čvrstoću i otpornost na savijanje. Ima veliku nosivost pa se jednostavno može prilagoditi raznim zadaćama. Tvrtka navodi kako su operativni troškovi njihovih kamiona vrlo prihvatljivi. Sve važne komponente su posebno zaštićene kako bi vozila bila što otpornija na moguća oštećenja.

M. PETROVIĆ

Zajednička studija podvodnih plovila bez posade

NJEMAČKA brodograđevna grupa ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS) i tvrtka Atlas Elektronik izradili su tehnološki studiju uporabljivosti podvodnih plovila bez posade namijenjenih podmornicama. Studija je učinjena u suradnji s WTD 71 centrom za ispitivanje ratnih brodova i naoružanja te FWG istraživačkim institutom za podvodnu akustiku i geofiziku koji se nalazi u sastavu njemačkih oružanih snaga. U skladu s izjavom Alexa Panocha iz TKMS podtvrtke, Howaldtswerke-Deutsche Werft (HDW), zaključak dosadašnjeg dijela studije nalazi se u njihovoj na-

mjeni. Prvenstvena zadaća podmorničkih podvodnih plovila bez posade trebala bi biti izviđanje, nadzor te istraživanje podmorja, potpora operacijama specijalnih snaga, zaštita podmornica i drugi oblici asimetrične borbe.

Zadaće izviđanja, nadzora te istraživanja prvenstveno bi se odnosile na istraživanje mina, optičko motrenje, brzu procjenu okoline i dugoročan nadzor priobalnih voda koje bi se izvodile pomoću podmorničkih podvodnih plovila bez posade dok bi podmornica slobodno plovila u većim dubinama.

Potporna specijalnim snagama

mogla bi se izraziti u obliku pripreme za iskrcavanje vojnika na kopno, omogućavanje transportnog kapaciteta tijekom tajnog premještanja s podmornice i na podmornicu ili izvođenje motrenja i komunikacije u stvarnom vremenu. Zaštita protiv asimetrične borbe očituje se u vizualnom podvodnom motrenju luke, pristaništa i okruženja u kojem se nalazi podmornica.

Bude li buduće podvodno plovilo imalo mogućnost povratka s akcije dok je podmornica u plovitbi pod vodom, bit će znatno povećane operativne karakteristike podmornica u službi.

M. PTIĆ GRŽELJ

Porinut prvi patrolni brod za Falklande

BRODOGRAĐEVNA tvrtka Vosper Thornycroft označila je povratak brodograđevne industrije u mornaričku bazu Portsmouth, nakon gotovo 40 godina izbjivanja, dugotrajnim porinućem te isplivljavanjem prvog izvanobalnog patrolnog broda u klasi, HMS Clyde, namijenjenog britanskoj Kraljevskoj mornarici čija bi temeljna zadaća bila patroliranje vodama oko Falklandskog otočja. Novi brod predstavlja modificiranu inačicu izvanobalnih patrolnih brodova klase River, a zamijenit će flotu falklandskih patrolnih brodova klase Castle, HMS Leeds Castle i HMS Dumbarton Castle do sredine 2007. godine, od kojih je drugi trenutno smješten u vodama južnog Atlantika.

Brod je transporterom 14. lipnja ove godine napustio brodograđevnu halu te je premješten na teglenicu pomoću koje je sigurno smješten u obližnji dok 14. U sljedećih nekoliko mjeseci očekuje se završetak radova na završnom opremanju broda. Tijekom rujna, HMS Clyde proći će opsežna ispitivanja i probne plovidbe kako bi se primopredaja održala na vrijeme i u roku, potkraj listopada ove godine.

Uspoređujući novi brod s prethodnikom u klasi River, glavna razlika očituje se u sletno-poletnoj palubi s koje će moći polijetati helikopteri tipa Marlin. Modificirani projekt osobit je i po dodatnoj podjeli trupa nepropusnim pregradama a time i povećanim mogućnostima preživljavanja i mogućnošću smještaja do 20 članova uz postojećih 34 člana posade. Za patroliranje u vodama južnog Atlantika bit će naoružani jednim topom kalibra 30 mm a od elektroničke opreme važno je spomenuti motrilački radar za nadzor morske površine i zraka Terma Scanter 4100.

Ophodni brod HMS Clyde iznajmljen je britanskom ministarstvu obrane na početno razdoblje od pet godina, ugovornom vrijednim 30 milijuna funti (55,4 milijuna dolara) koji je potpisan u veljači 2005. godine.

Prema ugovoru, projektiranje i gradnju broda financira tvrtka Vosper Thornycroft, pri čemu je ona i vlasnik broda a ugovorom je osigurana puna logistička potpora britanskoj mornarici kako bi mogao biti u službi 282 dana u godini. Britansko ministarstvo obrane zadržalo je mogućnost produljenja ugovora o najmu ili kupnji, odnosno vraćanja broda tvrtki Vosper Thornycroft kada istekne postojeći ugovor krajem 2012.

M. PTIĆ GRŽELJ

Saegheh

POČETKOM rujna iranski državni mediji objavili su kako je na području sjeverozapadnog Irana s uspjehom obavljen prvi probni let prvog iranskog lovca-bombardera. No, riječ je o „remodeliranju“ lovca F-5E/F Tiger II koji je Iran prije 1979., odnosno Islamske revolucije, nabavio od SAD-a. Dosad je „proizveden“ samo jedan prototip tog „novog“ iranskog aviona, koji nosi naziv Saegheh (eng. Thunderbolt). Avion je prošao više strukturalnih preinaka, a repnom sekcijom, od-

nosno sa svoja dva vertikalna stabilizatora uvelike podsjeća na višenamjenski borbeni avion F/A-18, u odnosu na koji predstavnici iranskih razvojnih timova navode kako je njihov Saegheh „neusporedivo moćniji“. Kako navode iranski mediji, njihovi stručnjaci su proveli znatna dizajniranja, optimiziranja i poboljšanja kako bi Saegheh mogao nositi novi radar, i novo zrakoplovno naoružanje. Špekuliralo se i s promjenom pogonske skupine, koja je, po svemu sudeći, ostala ista kao i na izvornim inačicama F-5E/F.

Zbog postojeće političke krize proteklih nekoliko godina, Iran znatno više ulaže u vojnu industriju. U tom smislu nedvojbeno je kako žele modernizirati i svo-

je zrakoplovstvo koliko je to moguće. S obzirom na to da razvoj potpuno novog borbenog aviona pretpostavlja dugogodišnji razvoj, Iran se odlučio na kratkoročna privremena rješenja poput spomenutog „remodeliranja“ Saegheha. Iran je svojedobno nabavio 60 borbenih aviona F-5E/F, te se očekuje kako bi dobar dio te flote, koja je dijelom operativna, mogao proći program „remodeliranja“ na standard Saegheha.

I. SKENDERVIĆ

Centralno upravljanje i optimiranje prometnih procesa preko SAP sustava u vojnom okruženju

Funkcioniranje prometnih grana ovisno je o brojnim parametrima i specifičnostima koje ju obilježavaju, a osnovni cilj je postizanje optimalnog iskorištenja prometnih kapaciteta. Ako je riječ o prometnim granama koje uključuju prometna prijevozna sredstva, tada je cilj što kraće zadržavanje prijevoznih sredstava na jednom mjestu i eliminiranje vožnje bez korisnog tereta

Marin LAKOTA

Ako je predmet proučavanja telekomunikacijski sustav, tada je cilj njegovo optimalno opterećenje uz kontrolu prometa.

Prometni proces može biti organiziran kao niz međusobno isprepletenih prometnih grana, a svaka od grana donosi svoje specifičnosti (prednosti i mane) u cjelokupni proces.

Postizanje optimalnog djelovanja svih grana prometnog procesa i njihovo međusobno povezivanje u skladnu cjelinu, nemoguće je bez primjene sustava upravljanja i nadzora.

Sustav čija je uporaba moguća u slučaju jednog ovakvog procesa je SAP (Systems, Applications, and

Products in Data Processing).

Sam SAP sustav moguće je prilagoditi na bilo koji vanjski sustav, odnosno omogućiti ulazno-izlazni prijenos, te potrebnu obradu podataka. Cijeli proces može se provesti nizom programa izrađenih za specifičnu namjenu, pisanih u programskom jeziku koji rabi SAP platforma (ABAP4).

SAP je sustav koji sadrži sve elemente potrebne za organizaciju cjelokupnog prometnog procesa.

Preko raznih sučelja, kompatibilan je sa svim ostalim sustavima iz kojih prima podatke, a moguća je potpuna automatizacija pojedinih procesa koji su međusobno povezani.

Uz povezivanje s telekomunikacijskim prometom, stvara se jak sustav obrade informacija koje dolaze iz prometnog procesa.

Osnovni problem organizacije kompleksnih procesa je njihovo međusobno usklađivanje i gomila podataka koji se moraju obraditi kako bi to bilo moguće. Mnoštvo podataka se dinamički mijenja - poput uvjeta na prometnicama, nepredviđenih događaja koji imaju utjecaj na proces (kvarovi vozila, prometne nezgode i nesreće), meteoroloških prilika (jake oborine koje uzrokuju oštećenja i zatvaranja prometnica). ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Elektronička djelovanja i protudjelovanja - “elektroničko ratovanje”

Suvremenom vođenju rata su ometanje radara i stanica (platformi) za navođenje projektila, neutraliziranje i ometanje sustava veza, skretanje projektila s putanje, protuelektronička maskiranja i simuliranje objekata i ciljeva podjednako potrebna kao i vatrena djelovanja. “Elektronički rat” do danas neprekidno traje te je za sobom “povukao” značajni napredak u raznim granama tehnike

Danijel VUKOVIĆ

Definirati pojam “elektronički rat” je vrlo teško. U vojnim krugovima ovaj pojam ima više značenja. Pritom se može naići na mišljenja pojedinaca kako se pod tim pojmom podrazumijeva “zapovijedanje” oružanim snagama pomoću elektroničkih računala. Također je uvriježeno i mišljenje kako se pojam “elektronički rat” odnosi samo na aktivno i pasivno ometanje radarskih postaja i sredstava veza.

No, “elektronički rat” predstavlja skup tehničkih i operativnih mjera kojima je cilj, s jedne strane, spriječiti protivnika pri uporabi elektromagnetskih valova, smanjiti njihovu

učinkovitost ako su već uporabljeni ili čak protivnikov snop elektromagnetskih valova uporabiti protiv njege samog. S druge strane, cilj “elektroničkog rata” je osigurati vlastitim snagama slobodnu i učinkovitu uporabu elektromagnetskih valova unatoč protivničkim djelovanjima.

S obzirom na poznato pravilo kako se svakom sredstvu stvara protusredstvo, od samog uvođenja i primjene elektronike u svim granama oružanih snaga pronalaze se i rabe razna sredstva i postupci za onemogućavanje rada elektroničkih uređaja. U početku II. svjetskog rata ti

su se postupci svodili na fizičko uništavanje radarskih, radionavigacijskih i telekomunikacijskih centara i stanica djelovanjima iz zraka i napadima desantnih ili diverzantskih grupa.

Načine i mogućnosti elektroničkih djelovanja i protudjelovanja treba promatrati ponajprije kroz napredak i razvoj elektronike. “Elektronički rat” je u II. svjetskom ratu poprimio određenu funkciju koju je zbog tajnosti bilo moguće upoznati tek na kraju sukoba, i to ne u potpunosti. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Bespilotne letjelice velikog doleta (II. dio)

Nove tehnologije omogućavaju uporabu ne samo dizelskih motora već i onih pokretanih vodikom

Siniša RADAKOVIĆ

Prvotni korisnici bespilotnih izvidničkih letjelica velikog doleta bila su ratna zrakoplovstva, kopnene vojske i poneke obavještajne službe. Nakon početnih uspjeha klub korisnika polako se počeo širiti. Među te nove korisnike ubrajaju se i ratne mornarice koje su s malim zakašnjenjem prihvatile uporabljivost bespilotnih letjelica i u njihovim operacijama. Tako je i američka ratna mornarica, koja je još nedavno tvrdila da joj je njezin leteći radar Grumman E-2 Hawkeye dovoljan za kontrolu mora i neba iznad njega, naposljetku priznala da ima potrebu za uporabom bespilotnih izvidničkih letjelica velikog doleta. Posljedica je natječaj Broad Area Maritime Surveillance (BAMS) kojim američka ratna mornarica želi dobiti izvidničku letjelicu velikog doleta prilagođenu djelovanju iznad morskih prostranstava. Na natječaj su se prijavili Northrop Grumman sa svojim Global Hawkom i General Atomics - Aeronautical Systems Inc (GA-ASI) s posebnom inačicom Predatora B nazvanom Mariner. Iste su se tvrtke javile

i na sličan natječaj australske ratne mornarice. Na njemu australska vojska projektom Air 7000 Phase 1B želi odabrati bespilotnu letjelicu velikog doleta prilagođenu otkrivanju objekata na površini mora kojom bi zamijenili već "ostarjele" AP-3C mornaričke patrolne avione. Odabir bi se trebao dovršiti do kraja 2007. ili početka 2008. a ulazak mornaričke bespilotne letjelice u operativnu uporabu planiran je najranije za 2009. i najkasnije za 2011. godinu.

Američka ratna mornarica očekuje da će prve konkretne ponude za svoj projekt BAMS dobiti do kraja 2006. a da će prvi primjerci bespilotne letjelice odabrane ovim projektom u operativnu uporabu ući 2013. Projektom BAMS želi se dobiti mogućnost da bespilotne letjelice 24 sata u kontinuitetu svih sedam dana u tjednu obavljaju obavještajne, izvidničke i zadaće nadzora i do 3700 kilometara od baze. Način na koji će se to ostvariti s obzirom na broj bespilotnih letjelica i njihove mogućnosti prepušteno je proizvođačima. Očekuje se da će mornarička bespilotna letjelica no-

siti radar sposoban klasificirati otkrivene objekte, elektrooptičke sustave, sustave za elektroničko izviđanje te, naravno, odgovarajuće sustave za prijenos podataka u realnom vremenu.

Američka ratna mornarica planira rabiti i kontrolirati BAMS letjelice iz više baza diljem svijeta, usklađujući njihovo djelovanje s novim mornaričkim patrolnim avionima P-8A Multimission Maritime Aircraft (MMA). Cilj je osigurati da i MMA i BAMS operatori mogu dijeliti iskustva stečena djelovanjem u istom području. To je u suprotnosti s politikom uporabe Global Hawkova američkog ratnog zrakoplovstva čije se sve misije kontroliraju iz jednog središta - zrakoplovne baze Beale u Californiji. Početno uvođenje u operativnu uporabu bit će iz jedne baze sve dok se ne postigne dovoljan broj letjelica koje će ispuniti prije spomenute zahtjeve. Nakon toga će se BAMS polako širiti na preostalih pet lokacija. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Vođeni projektil zrak-zrak Falcon

Projektili obitelji Falcon revolucionalizirali su zračnu borbu a na njihovim osnovama razvijeni su mnogi suvremeni projektili zrak-zrak

Domagoj MIČIĆ

Uspjesi koji su stručnjaci u nacističkoj Njemačkoj ostvarili na području vođenih projektila zrak-zrak i zemlja-zrak potaknuli su razvoj sličnih projektila i u Sjedinjenim Američkim Državama. Iako se o razvoju vođenih projektila zrak-zrak u Americi razmišljalo i prije II. svjetskog rata, te je čak pokrenut projekt Gorgon, ništa se konkretno nije napravilo sve do sredine četrdesetih prošlog stoljeća. Tada su pokrenuta dva važna programa. Jedan je bio Firebird tvrtke Ryan Ae. a drugi Falcon tvrtke Hughes Aircraft.

Razvoj Falcona počeo je 1946. dodjelom ugovora tvrtki Hughes kojim se tražio razvoj vođenog projektila zrak-zrak kratkog dometa i podzvučne brzine leta. Taj je projekt dobio oznaku MX-798, a neki izvori navode da je vođen i pod imenom Dragonfly. Zahtjevi su ubrzo promijenjeni i od Hughesa se tražilo da razvije vođeni projektil nadzvučne brzine koji će se moći nositi sa sve bržim lovačkim avioni-

ma s mlaznim pogonom. Osnovna namjena projektila bila je zaštita bombardera od napada lovaca-presretača. Novi je program razvoja nadzvučnog projektila zrak-zrak 1947. dobio oznaku MX-904. U to vrijeme sam je projektil imao oznaku AAM-A-2.

Paralelno s razvojem vođenog projektila zrak-zrak tvrtka Hughes Aircraft je dobila ugovor za razvoj novog sustava upravljanja paljbom za lovce-presretače. Iznenađenje je bilo što je američko ratno zrakoplovstvo oba ugovora dodijelilo istoj tvrtki. Tvrtka Hughes će se kasnije podijeliti na više odvojenih tvrtki ali sredinom četrdesetih godina prošlog stoljeća o njezinom se svakodnevnom radu još uvijek brinuo njezin osnivač Howard Hughes. Do 1955. tvrtka je razvila radarski sustav za upravljanje paljbom E-9 koji je ugrađen u lovački avion F-89H Scorpion (vidi Hrvatski vojnik broj 100). E-9 je imao novo računalo i računalni program razvijen da opslužuje ne samo topnički ciljnik već

i nevođene (FFAR) i vođene projektila zrak-zrak. Vođeni projektil bio je Falcon, u to vrijeme označen kao AAM-A-2.

Prvi eksperimentalni XAAM-A-2 lansiran je 1949., a 1950. američko je ratno zrakoplovstvo odlučilo da nove projekte zrak-zrak ipak neće rabiti na bombarderima već na lovačkim avionima. Promijenjeno je i ime iz Dragonfly u Falcon. Odlučeno je i da će se projektilom AAM-A-2, ako se razvoj uspješno okonča, naoružati lovci F-89 i F-102. Njihovi osnovni ciljevi bili su sovjetski bombarderi velikog doleta koji su letjeli na velikim visinama te je i AAM-A-2 prilagođen tim uvjetima djelovanja. Tijekom 1951. američko je ratno zrakoplovstvo svojim vođenim projektilima počelo davati oznake kao da su avioni, te su vođeni projektili zrak-zrak označeni kao Fighters (lovci). Tako je i AAM-A-2 postao F-98. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Questia - knjižnica na dohvat ruke

Smještena na web adresi Questia.com, ova online knjižnica trenutačno raspolaže s impresivnih šezdesetak tisuća digitaliziranih knjiga i dva milijuna članaka iz različitih područja, koje su u tiskanom obliku objavljene u izdanju više od 250 izdavača. Za one kojima je teško vizualizirati količinu građe koju ste dobili kupovinom pretplate na Questiju, reći ćemo da je ta virtualna knjižnica otprilike brojčani ekvivalent neke zagrebačke knjižnice srednje veličine

Hrvoje BARBERIĆ

■ Sučelje Questie je razmjerno dobro organizirano i pregledno

Vjerojatno ne postoji korisnik interneta kojem u nekom trenutku "mreža svih mreža" nije zatrebala i u edukativne svrhe kao izvor kvalitetne knjige ili enciklopedije. Osim brojnih *online* knjižara u kojima knjigu možete kupiti, mjesto na kojem možete doći do knjiga su i virtualne knjižnice. Zanimljivo li besplatne projekte kao Project Gutenberg koji uglavnom prikupljaju klasična izdanja na koja su istekla autorska prava, najozbiljnija *online* knjižnica je Questia. Smještena na web adresi Questia.com, trenutačno raspolaže s impresivnih šezdesetak tisuća digitaliziranih knjiga i dva milijuna članaka iz različitih područja, koje su u tiskanom obliku objavljene u izdanju više od 250 izdavača.

Questia ima brojne adute. Golem broj naslova, od kojih većinu ne možete pronaći u hrvatskim pa čak ni europskim knjižnicama i knjižarama, mogućnost ispisa pojedinih stranica na pisaču, zadržavanje izvorne paginacije knjiga, mogućnost ubacivanja citata u tekst te stvaranje vlastitih *bookmarkera* u knjigama. Ukratko, ukoliko imate trajnu i neraskidivu ljubav prema klasičnom papirnatom izdanju knjige ili naviku čitati prije spavanja u krevetu, tada zaobidite ovu web stranicu, za sve ostale - Questia je pravi izbor

Usporedba s *online* knjižarama

Questia ima brojne adute. Golem broj naslova, od kojih većinu ne možete pronaći u hrvatskim pa čak ni europskim knjižnicama i knjižarama, mogućnost ispisa pojedinih stranica na pisaču, zadržavanje izvorne paginacije knjiga, mogućnost ubacivanja citata u tekst te stvaranje vlastitih *bookmarkera* u knjigama. Fond možete pretraživati prema naslovu, autoru ili nekom drugom kriteriju ili jednostavno pregledavati naslove ranije složene po raznim temama. Osim mogućnost pretraživanja naslova knjige, postoji i mogućnost traženja prema ključnim riječima unutar sadržaja knjiga, što je *feature* kojem niti jedan tiskani naslov

■ Na Questiji postoji besplatni preview svake od knjiga, a tjedno se izdvajaju knjige koje je moguće besplatno pročitati

lov još dugo vremena neće moći konkurirati. Unatoč neatraktivnosti, sučelje Questie je maksimalno prilagođeno korisniku, koji može spremati knjige na vlastitu "policu" ili ih organizirati u projekte.

Korisnicima interneta naviklima da na mreži manje-više sve dobiju besplatno vjerojatno će zasmetati činjenica da za ulaz u Questiju valja posegnuti u novčanik. Naime cijena korištenja Questiom iznosi 20 USD-a mjesečno, plativo na različite načine - od uobičajenih kreditnih kartica do usluge Paypal. Ukoliko plaćate kreditnom karticom, mjesečna rata će u trenutku pisanja teksta nakon konverzije dolara u euro biti oko 16 eura ili tek nešto više od stotinjak kuna. Postoje različiti modeli plaćanja, od kvartalnog ili godišnjeg pa do mogućnosti uporabe knjižnice na samo nekoliko dana, što u konačnici još više spušta cijenu. Odnos prema korisniku je više nego korektan i tijekom višemjesečne pretplate nismo imali neugodnosti.

Prednosti i nedostaci Questie

U usporedbi s klasičnom kupnjom knjiga ili naručivanjem iz online trgovina, prednost Questie je golema. Ilustracije radi, knjiga *Ency-*

clopedia of Modern Ethnic Conflicts objavljena 2003. godine, izdavača Greenwood Pressa, koja je samo jedan od tisuća sličnih naslova dostupnih korisniku, u online knjižari Amazon.com prodaje se za 78,95 USD-a ili za otprilike iznos polugodišnje pretplate na Questiu. Iz Amazona je rok isporuke otprilike dva tjedna, dok se na Questiji isporuka naslova broji sekundama i ovisi tek o brzini vašeg pristupa internetu te u potpunosti zaobilazi carinika i poštaru. U usporedbi s vašom lokalnom knjižnicom, Questia

se može pohvaliti 24-satnim radnim vremenom sedam dana u tjednu te mogućnošću pristupa s bilo kojeg računala spojenog na internet.

Najveći nedostatak je činjenica da se ponudeni naslovi ne mogu *downloadati*, kao što je to primjerice slučaj s nekim manjim web knjižarama koje nude na prodaju iznimno popularne *pdf fajlove*, već korisnik čita stranicu po stranicu preko sučelja web pretraživača, što u prvo vrijeme usporava uporabu. Ne treba posebno napominjati da su svi naslovi na engleskom, pa ako vam engleski nije drugi jezik, nećete imati mnogo koristi od ove stranice. Našim korisnicima će zasmetati i činjenica da je otprilike 5 posto knjižnog fonda nedostupno korisnicima s IP adresama u Republici Hrvatskoj, čemu najvjerojatniji razlog leži u namjeri izdavača da u našoj regiji u dogledno vrijeme knjigu objavi u tiskanom obliku.

Na Questiji postoji besplatni *preview* svake od knjiga, a tjedno se izdvajaju knjige koje je moguće besplatno pročitati. Ukratko, ukoliko imate trajnu i neraskidivu ljubav prema klasičnom papirnatom izdanju knjige ili naviku čitati prije spavanja u krevetu, tada zaobidite ovu web stranicu, za sve ostale - Questia je pravi izbor. ■

■ Pretraživanje fonda Questie - riječ Croatia se vrtila na 8316 naslova

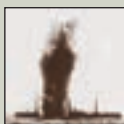
Isabel Fonseca: "Sahranite me uspravno", Naklada Pelago, Zagreb, 2005.

"Sahranite me uspravno" jedna je od najupečatljivijih knjiga o Romima koja istodobno daje uvid u širi društveni kontekst Istočne Europe i njezina tranzicijskog vremena. Riječ je o knjizi u kojoj autorica opisuje svoj život u romskim zajednicama (tijekom četiri godine, od 1991. do 1995.) Istočne Europe te istodobno daje uvid u romski identitet i romsku povijest obilježenu progonima, ropstvom i stradanjima.

Knjiga tematizira život Roma, pružajući čitateljima cjelovitu sliku romske kulture - njihove svakodnevne, jezika, vjerovanja, običaja, obiteljskih odnosa, povijesti - najčešće ispunjene šikaniranjima i stigmatiziranjima. Autorica u ovoj studiji, nastaloj kao rezultat mješavine autobiografskog i historioografskog, književnog i znanstvenog, putopisnog i esejističkog, piše o Romima Istočne Europe i njihovom položaju u tranzicijskom vremenu tih zemalja. Fonseca, pišući o vlastitom iskustvu boravka među Romima u Albaniji, Mađarskoj, Poljskoj i Rumunjskoj, ističe predrasude većinskih naroda tih zemalja prema Romima, ali i zatvorenost i stroga tradicijska pravila unutar same romske zajednice.

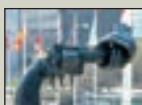
Ova angažirana i živo pisana studija u širokom spektru rasvjetljava Rome, taj "narod izvan povijesti", te potiče na dublje preispitivanje našeg odnosa prema drugim kulturama i identitetima.

Mirela MENGES

22. rujna 1914. Prvi podmornički napad

Na samom početku I. svjetskog rata, u jesen 1914., njemačka mornarica svijetu je predstavila novi način pomorskog ratovanja. Na početku XX. st. njemački industrijalci i znanstvenici ulagali su u razvoj podmornica kao ratnog sredstva mnogo više nego ostale europske velesile. Poboľjšavali su im performanse, opremali ih naoružanjima, prije svega torpedima, te ih testirali na veće dubine, brzine i nosivost. Njemačke podmornice s početka I. svjetskog rata bile su dugačke 70-ak metara, nosile su 12 torpeda, posadu je činilo 35 ljudi, a neprestano pod vodom mogle su provesti dva sata. U Sjevernom moru 22. rujna 1914. podmornica U-9 potopila je tri britanske krstarice. U nešto više od sat vremena 1400 britanskih mornara izgubilo je živote, a u sljedećim godinama ratovanja njemačke podmornice postale su prava mora za britanske brodove.

26. rujna 1991. Embargo na uvoz oružja u jugoslavenske republike

Dok u Hrvatskoj bjesni rat, a veliki dio zemlje već su okupirali velikosrpski agresori, na sjednici Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda prvi put se raspravlja o ratu u Jugoslaviji (Hrvatskoj). Na sjednici Vijeća sigurnosti jednoglasno je donesena Rezolucija 713 u osam točaka, prema kojima bi se trebalo rješavati krizu u Jugoslaviji. Najvažnija točka vrlo je teško pogodila mladu hrvatsku državu, tada još nepriznata u svijetu. Prema toj točki Vijeće sigurnosti uvodi potpuni embargo na sve isporuke oružja i streljiva te ostale vojne opreme, i upućena je prema svim zemljama od kojih bi eventualno zaraćene strane mogle zatražiti vojnu opremu. Na taj način ionako slabo naoružani hrvatski branitelji još više su onemogućeni pružati otpor, kako se tada govorilo, četvrtoj po snazi europskoj vojnoj sili. Otrprike u isto vrijeme, predsjednik SR Srbije Slobodan Milošević provodi djelomičnu mobilizaciju građana Srbije te na lijevoj obali Dunava, u Bačkoj, slaže haubice i VBR-ove, kojima će od tada još češće trošiti arsenale jugoslavenske armije, na čije sudjelovanje u ratu nije uveden embargo.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Tristan i Izolda (kino)

- američki pustolovni (125 min.)
- distributer: Discovery film & video
- redatelj: Kevin Reynolds
- gl. glumci: James Franco (Tristan), Sophia Myles (Izolda), Rufus Sewell (Marke)

Srednjovjekovnoj Engleskoj prijeti moćna Irska, a još više joj šteti razjedinjenost i međusobna zavist. Lord Marke, najmundriji od britanskih vladara, želi ujediniti Britaniju i otjerati Irce te pravedno vladati zemljom. Najviše vjeruje mladom Tristanu, kojega je posvojio i odgojio kao sina. U jednoj borbi s Ircima Tristana posiječe otrovani mač i on padne u komu. Svi misle da je mrtav pa po britanskoj poganskoj tradiciji njegovo tijelo stave u čamac i otisnu ga na more. Nekoliko dana kasnije čamac doplovi na irsku obalu gdje živog Tristana pronalazi lijepa Izolda, kćer irskog vladara...

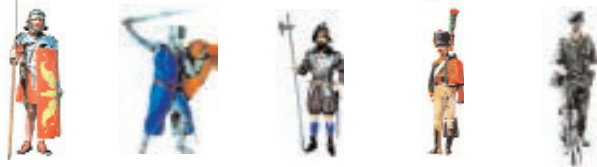
Legendarna priča o zabranjenoj ljubavi u posljednjih nekoliko stotina godina već je mnogo puta iznova ispričana. Prvo je napisana knjiga, zatim je prenesena u kazalište - Richard Wagner je napisao predivnu operu, a na film je prije ovoga prebacivana, vjerovali ili ne, sedamnaest puta. I ako se poslije svega upitate je li se isplatilo još jednom - odgovor je pozitivan. Tristan i Izolda tako su nadahnuto preneseni na veliko platno da će i oni koji dobro znaju priču biti dirnuti i zadovoljni. Sama legenda malo je modificirana. Izbaćeni su gotovo svi nadnaravni elementi, nema zmajeva ni vila, ali osnovna priča o ljubavi, časti, dužnostima i ponajviše pogrešnim odlukama pogođena je da ne može bolje. Moja jedina zamjerka upućena je glavnom glumcu, koji je toliko iritantan i nedorečen da ga ne možete zavoljeti. No, neki će reći da Tristan i nije lik kojega se treba voljeti i da je upravo zato tako neizražajan. Sve ostalo - od kamere, režije, produkcije do prelijepe Izolde - zaslužuje svaku pohvalu.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Saitama - sjaj i tama

C. C. je, kažu japanski mediji, 'najjači među šest milijardi ljudi'. On to dokazuje pretvarajući glave suparnika u "mljeveno meso". Mnogi se njegovi sunarodnjaci njime ponose. Ne samo djeca i mladi, koji maštaju da na sličan način ostvare svoj "dječjački san". Biti najveći, biti prvi, biti ispred i iznad svih! To je želja mnogih žrtava medijske proizvodnje bahatosti, nasilja i instant zvijezda. Nekad se išlo "po trnju do zvijezda", a danas se do cilja stiže preko leševa. Sve je "dobro" što tome služi. Isus pak kaže: "Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj." Kao uzor dobrote stavljaj - dijete! Čisto, bezazleno, nevino. Ističe da je sam "došao da služi i svoj život dade kao otkup za sve ljude", pa po njegovu primjeru i njegovi učenici trebaju biti služitelji svojih braći, osobito najmanjima i obespravljenima. Dakle i djeci, pružajući im pozitivne uzore i odgojne primjere, pomažući im u izboru vrijednosti koje vječno usrećuju. Danas pak (ne samo od starijih) često čujemo pitanja: "U kakvom svijetu mi to živimo? Kuda ide ovaj svijet?" Doista, gdje je kraj civilizacije nasilja, koja djecu "tjera" da na televiziji vide više brutalnih ubojstava nego svi stručnjaci za očevid zajedno? Tko je nadahnuo izumitelja dječje videoigre u kojoj se za uobitvo policajca dobiva deset, a trudnice pedeset bodova? Kršćanin se uvijek mora pitati postupa li po Evanđelju. Isto tako je nužno razmisliti gdje je ono u borilačkoj "areni", npr. u sjaju japanske Saitame, te kakve su medijske šanse evanđeoske "civilizacije ljubavi" u srazu s tamom "kulture nasilja". Evanđelje mira dobro se držalo punih dvadeset stoljeća. Zar kršćani mogu "navijati" da dođe u "knock down" već u prvim "rundama" trećega milenija? "Ultimate"!? Andelko KAČUNKO

Vojska Južnoafričke Republike

Nastala spajanjem dviju britanskih kolonija **Cape Province** i **Natala**, te dvije nekadašnje burske republike, a potom administrativne kolonije **Transvaala** i **Orange**, s nešto više od 26 milijuna stanovnika **Južnoafrička Republika** se proteže na površini od 1.221.037 četvornih kilometara. Glavni su joj gradovi **Pretoria** i **Cape Town**. Godine **1961.** unija je proglašena republikom i iste je godine napustila **Britanski Commonwealth**. U savezničkim snagama tijekom **II. svjetskog rata** borilo se i oko 140.000 njezinih vojnika. Područje njihova djelovanja uglavnom je bilo svedeno na afrička bojišta, premda ih se manji broj našao i u rat-

nim operacijama prilikom oslobađanja **Italije**. Što se njihovih odora tiče, kako je riječ o snagama tadašnjeg Britanskog carstva, standardi, dizajni i oblici su tipično britanski, u mnogočemu gotovo jednaki onima koji su se koristili u britanskoj vojsci. Kratki kaput je svojim krojem britanski u potpunosti, s rukavima koji se lako daju zasukati i velikim i praktičnim našivenim džepovima. Riječ je o dijelu odore koji se nosio prilikom obavljanja svakodnevnih dužnosti, odnosno na ratištu, i bio poznat pod engleskim nazivom *khaki drill jacket*.

Vojnici Južnoafričke Republike osamdesetih godina prošlog stoljeća sukobljavajući se s borcima **SWAPO**-a uglavnom su nosili odore sašivene od lakih pamučnih materijala, u pravilu *khaki* boje. Osobita je pozornost posvećena bila vodi kao osnovnom uvjetu preživljavanja: četurica se najčešće nosila straga, prikopčana o sredini pojasa, a njoj s lijeve i desne strane bile su torbice s najosnovnijim živežnim namirnicama.

Pripadnici postrojbe **SA Recon Commando** u Južnoafričkoj Republici devedesetih godina prošlog stoljeća bili su specijalizirani za prodiranje duboko u područja afričkih prostranstava tipična biljna pokrova, ali i za borbe u urbanim sredinama. Slovili su kao elitni borci, a proslavili su se osobito kao padobranc. Statistički podaci govore kako je samo 8 posto vojnika koji su se prijavili za obuku i službu u toj postrojbi uspjelo izdržati sve testove izdržljivosti, okretnosti, spretnosti i hrabrosti i postati komandos.

Jurica MILETIĆ

www.federalspace.ru

Do prije nekoliko godina bilo je neza-mislivo da svijet sazna išta od **ruskog svemirskog programa**, a u doba **Hladnog rata** tajnovitost je bila tako velika da čak ni **Amerikanci** kao najveći suparnici u utrci u naoružanju i osvajanju svemira nisu znali ime glavnog konstruktora ondašnjih sovjetskih svemirskih letjelica. Danas, mnogo godina poslije arhivi se polako otvaraju, no, da je sve to polagan proces potvrđuje činjenica da su američki stručnjaci tek prije nekoliko godina saznali za sovjetsku lunarnu kapsulu koja, zbog raznih okolnosti, ali ponajviše jer je **SAD** bio brži u osvajanju **Mjeseca**, nikad nije iskorištena, nego je doslovce bačena u jedan od muzeja. Ta povijest, definitivno slavna povijest rusog svemirskog programa, objašnjena je vrlo opširno na siteu **www.federal-space.ru**, čija se engleska verzija (doduše znatno skraćena) nalazi na URL-u <http://www.federalspace.ru/index.asp?Lang=ENG>. To je doista jako dobra stranica na kojoj se može saznati gotovo sve o trenutačnim aktivnostima rusog programa, povijesti i budućnosti, te *on-line* naručiti i stručni magazin. Ne nedostaje ni fotogalerija (slike su gotovo *hi-rez*, a ima ih više stotina), foruma i drugog zanimljivog sadržaja. Poznavatelji ruske ćirilice bit će u velikoj prednosti pred *englezima*, jer su stranice na ruskom puno bolje opremljene, no, i ovi drugi posjetitelji imat će što i za vidjeti i pročitati i naučiti.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Brod *blizanac* glasovitog *Titanica* zvao se:

- A *Baltic*
- B *Giant*
- C *Olympic*

2. Njemačka podmornica 1915. je torpedirala putnički brod imena:

- A *Mauretania*
- B *Lusitania*
- C *Virginia*

3. Francuski ponos, parobrod *Normandie*, nastradao je:

- A u oluji na Atlantiku, blizu Bermudskog trokuta
- B zbog požara, u luci New Yorka
- C udarivši u santu leda, blizu Newfoundlanda

4. U Pearl Harbouru Japanci su:

- A potopili šest nosača aviona
- B potopili tri nosača aviona
- C nisu potopili niti jedan nosač aviona

5. Njemački bojni brod *Graf von Spee* skončao je u luci:

- A Kiel
- B Montevideo
- C Toulon

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr